

Nº 3 · desembre 2024

21

A photograph of a man running a marathon, overlaid with a red tint. He is smiling and giving a thumbs up. He wears a dark long-sleeved shirt and shorts, with a race bib number 1174. In the background, another person is visible, and the number 21 is on the wall.

Alarma!

Revista de les associacions de Bombers de Barcelona

Agrupació Cultural i Esportiva

Cau del Jubilat

Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric

Contingut d'aquest número

Editorial	3
Bombers de Barcelona a València (reportatge gràfic)	4
Les nostres associacions	
Cursa Vertical Torre Diagonal One Barcelona	6
Secció d'Activitats Subaquàtiques	8
VIII Milla Nàutica Solidària	10
Els materials dels bombers (1379-1877)	11
Actualitat de Bombers de Barcelona	
Les noves ambulàncies	17
Medalles de Protecció Civil	18
Bombers, els més ben valorats	19
Nova ubicació del parc de l'Eixample	19
Ascensos a Bombers de Barcelona	20
Reportatges	
Manuel Gallart: Fotografia la col·lecció històrica de bombers	21
La cooperativa de Bombers de Barcelona	26
Els bombers de la Fabra i Coats	28
El Monument al Bomber	30
Finançament i normativa del Sistema d'Emergències de Catalunya	32
Lona de salvament	34
Bombers gegants	36
Els bombers del CERN	38

Revista Alarma!

Editada per les associacions dels bombers de Barcelona: Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona (ACE), Cau del Jubilat de Bombers de Barcelona (Cau) i Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric de Bombers de Barcelona (PDPHBB).

Consell de redacció:

Joan Andrés (director), Juan Diego Cabello, Joan Canudas, Ricard Cervantes, Víctor Dobaño, Pere González, Joan Pedreny, Jordi Secall.

Correcció:

Marta Hernández Pibernat

Edició i impressió:

DBcoop, sccl

Portada:

Santi García Sedó, a la cursa vertical.

Foto: Manuel Gallart

Contraportada:

XXXIII Jornades Nacionals de Sanitaris de Bombers d'Espanya. Foto: Xavi Hurtado

Contacte:

info@revista-alarma.com

Dipòsit legal:

DL B 2210-1958

ISSN 2938-5628

Edició digital:

ISSN 2938-5636

Facebook:

Revista-Alarma Bombers

<https://www.cebombers-bcn.cat/>

<https://caujubilatbombers-bcn.cat/alarma/>

Editorial

Número 3 de la nova etapa de la revista *Alarma!* Això significa que ja fa un any que les associacions dels bombers de Barcelona ens vam decidir a tornar a publicar aquesta revista històrica. Des del primer número hem dividit els articles en tres seccions: en la primera expliquem les activitats que duem a terme, en la segona exposem l'actualitat del Cos de Bombers de Barcelona i en la tercera s'inclouen els reportatges sobre temes relacionats amb Bombers.

En aquest número ens fem ressò de l'enquesta anual de l'Ajuntament de Barcelona sobre la valoració que fan els ciutadans dels diferents serveis municipals. Des de fa anys, els bombers som els més ben valorats. Això, per descomptat, ens omple d'orgull. Som conscients que és natural que el ciutadà se senti agraït per la feina que fem. Però el que valoren no és el que fem, sinó com ho fem. Si no ho féssim bé, no ens valorarien d'aquesta manera. Sovint rebem cartes de ciutadans que agraeixen el tracte que hem tingut amb ells quan ens han necessitat. Creiem que la raó d'això és que ser bomber és molt vocacional i, per tant, sembla lògic que tinguem ganes de fer la feina ben feta. És important tenir un bon equipament, bones eines, bons vehicles, bona coordinació, bon entrenament, però el que és fonamental és ser bones persones, amb ganes de ser útils al ciutadà quan es troba davant d'una emergència.

També reproduïm la notícia de l'emplaçament previst per al parc de l'Eixample. Per a nosaltres és una notícia molt transcendent. Especialment per als que vam treballar a l'antic parc de l'Eixample, al carrer de Provença, un parc molt estimat per moltes promocions de bombers i que lamentablement va ser enderrocat el 2010 i substituït per un parc provisional al Parc de l'Escorxador. Són molts anys de provisionalitat que tenim ganes de superar.

DANA a València

El dimarts 28 d'octubre una DANA, o gota freda, va afectar la Comunitat Valenciana amb pluges de fins a 500 l/m² en poques hores, que van provocar la crescuda sobtada de rius, rieres i torrents, amb resultats catastròfics per a les poblacions de l'Horta valenciana. En el moment de tancar aquesta edició ja es comptaven més de 200 morts i un gran nombre, encara indeterminat, de desapareguts. Pobles sencers han quedat negats d'aigua i fang, i hi ha hagut importants destrosses d'edificacions i infraestructures.

La gestió d'aquesta emergència ha estat molt criticada des de diferents àmbits, tant interns de la Comunitat Valenciana com de fora. S'ha recordat que el nou govern valencià va eliminar fa un any la Unitat Valenciana d'Emergències (UVE), que hauria pogut coordinar els diferents cossos d'emergències que operen a la comunitat: bombers municipals, bombers provincials, bombers forestals, bombers aeroportuaris, Serveis de Protecció Civil, UME...

També hi ha hagut queixes de cossos de bombers que es van oferir per col·laborar des del primer moment, com els bombers forestals valencians i els bombers de l'aeroport de València, així com els cossos de bombers de Barcelona, de la Generalitat de Catalunya i de Bilbao, que no van rebre resposta fins al cap de tres dies. L'Ajuntament de Barcelona, quan per fi va rebre l'autorització, va enviar a la zona un comboi amb una setantena de professionals de Bombers, Guàrdia Urbana i Serveis Socials, entre ells 30 bombers, equipats amb dues autobombes forestals, dos camions amb grua, un furgó de salvament, una ambulància, un vehicle de comandament i tres vehicles auxiliars.

Creiem que és un error molt greu gestionar una emergència, especialment una de tan catastròfica, amb criteris polítics en lloc de tècnics. La resposta ha de ser ràpida i eficaç, per tal de minorar els danys. Cal revisar els procediments d'activació i aprendre per a noves emergències; cal posar el focus en el ciutadà, i recordar que la millor resposta és la més ben dimensionada d'acord amb els recursos disponibles. Desitgem que la feina de tots els equips que han participat en les tasques de salvament i restabliment de la normalitat hagi estat molt positiva, i des d'aquí donem suport a les víctimes i a tots els que estan patint les conseqüències de la DANA.

BARCELONA AMB ♥ VALÈNCIA

Fotos: Francesc Plana, Bombers de Barcelona

Cursa Vertical Torre Diagonal One Barcelona

Víctor Dobaño

El 15 de setembre va tenir lloc una competició singular oberta a tota la ciutadania, però amb un marcat component bomberil: la pujada d'escales en edificis de gran alçada.

L'edifici escollit va ser la singular Torre Diagonal One de Barcelona, del grup empresarial Emperador, propietari també de la torre Emperador de Madrid (antiga Torre Espacio), l'edifici més alt d'Espanya i seu d'una cursa vertical ja consolidada, organitzada pel cos de bombers de l'Ajuntament madrileny.

L'organització de la prova va anar a càrrec del grup Emperador mateix, juntament amb l'Agrupació Cultural i Esportiva dels Bombers de Barcelona. El Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament (SPCPEIS) i l'Ajuntament de la ciutat hi van oferir tot el suport, amb cessió d'espais i mitjans, així com la Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric dels Bombers de Barcelona, que també hi va exposar dos dels seus vehicles històrics.

La torre Diagonal One, que s'eleva més de 110 metres, té 24 plantes amb generoses alçades de forjat i una escala de més de 600 esglaons, repartits en 72 trams. No és l'edifici més alt de la ciutat, però pujar-lo a peu significa igualment tot un repte per a qualsevol, i més encara si la pujada es fa amb l'equip

Ascens de l'Adrià Duarri, bomber de Barcelona, guanyador de la prova.
Foto: Manuel Gallart

d'intervenció de foc homologat. El conjunt de roba de foc, casc i botes, més l'equip de respiració autònom, s'apropa als vint quilos i en competició comporta la dificultat afegida d'impedir en gran mesura l'alliberament de la temperatura que es genera amb un esforç d'aquesta magnitud.

La Cursa constava de dues proves independents. La primera estava destinada exclusivament a bombers equipats. Un cop acabada aquesta, hi havia una pujada lliure amb equipació esportiva oberta a tothom. En aquesta segona prova, una bona part dels bombers que havien parti-

cipat en la primera pujada repetien l'esforç, aquest cop amb una sensació molt més alleugerida.

En ambdues pujades, el format escollit era la contrarellotge individual, amb sortides cada minut en la prova de bombers i cada vint segons en la pujada lliure.

La prova barcelonina s'ha inclòs en el Circuit de Curses Verticals organitzat per un grup de bombers de tot Espanya, amb seus a Benidorm, Bilbao, Madrid, Montserrat, Marbella i Barcelona.

Una mica d'història

Per trobar l'origen d'aquesta iniciativa ens hem de re-

muntar als Jocs Mundials de Polícies i Bombers que van tenir lloc a la ciutat de Barcelona durant l'estiu del 2003, amb un impacte important a la ciutat, gràcies als més de deu mil professionals esportistes d'aquests dos gremis vinguts d'arreu. Dins d'aquells petits Jocs Olímpics per a bombers i polícies hi havia una barreja d'esports clàssics olímpics amb d'altres d'específics per a polícies o bombers. Entre aquests darrers sobresortia la prova reina, la pujada vertical a la Torre Mapfre, l'edifici més alt de Catalunya, amb més de 150 metres d'alçada i 40 plantes. En aquella ocasió, el domini en les classificacions va ser per als bombers de Barcelona, tant en la prova individual com en la d'equips.

A causa d'aquell bon sabor de boca, alguns bombers de Barcelona varen seguir competint en proves equivalents arreu del món, i el 2009 l'ACE va organitzar per primer cop una carrera vertical, aquest cop a l'Hotel Hesperia Tower de l'Hospitalet, que va ser l'edifici que millors condicions va oferir a l'agrupació, tot i quedar fora de la ciutat de Barcelona.

Durant quatre anys es va organitzar la prova en aquell edifici, d'alçada equivalent a la de la Torre Diagonal One, i fins i tot un parell d'anys es va organitzar des de Barcelona un circuit nacional amb seus a Saragossa, València i l'Hospitalet.

Mariela Emmanuele, campiona femenina. Foto: Manuel Gallart

Onze anys després, en la prova d'enguany hi ha participat seixanta bombers de diversos cossos del territori estatal. Bombers de l'Ajuntament i la Comunitat de Madrid, i dels ajuntaments de Toledo, Alcorcón i Saragossa, d'AENA i de la Generalitat, i, com era d'esperar, un grux de més de trenta bombers de Barcelona que van suar la cansalada en el dur ascens vertical.

La competició

El més ràpid de tots va tornar a ser un bomber de Barcelona, Adrià Duarri (també guanyador enguany de la prova reina del circuit estatal, que es fa a Montserrat), amb 4 minuts i 29 segons, quatre segons menys que el segon classificat, Félix Angulo, de la Comunitat de Madrid. Carlos Tejeda va quedar tercer, a 11 segons del primer classificat. La bombera de Barcelona Mariela Emmanuele es va emportar el premi femení.

Per equips (aquí se sumaven els temps dels tres millors competidors de cada servei de bombers), Bombers de Barcelona, amb Adrià Duarri, Víctor Dobaño i Aran Mompel, es varen imposar als bombers de Saragossa i de l'Ajuntament de Madrid, que van quedar segons i tercers, respectivament.

La prova open va comptar amb més de cent participants i la victòria absoluta es va decidir per poques dècimes de diferència. En aquesta prova es va imposar el bomber de Saragossa David Robles, amb 3 minuts i 2 segons, el mateix temps que el segon classificat, Àngel López, del Club d'Atletisme Altea de València; el tercer lloc

va ser per a l'especialista nacional, el també Valencià Ignacio Cardona, del Club Esportiu Llebeig, a només un segon dels dos primers classificats. A nivell femení, el podi el van ocupar Rosa Maria Nieto, amb 3 minuts 52 segons, Mònica Ferrer (4'15'') i Eva Blázquez (4'18'').

Un cop finalitzada la prova open absoluta va tenir lloc una pujada infantil fins a la quarta planta, per permetre als més petits gaudir també de l'esdeveniment.

El moment més emotiu de la jornada es va viure quan, un cop lliurats els premis, es va retre un homenatge a Santi García, bomber de Barcelona adscrit al torn B del parc de l'Eixample, que actualment es troba en plena lluita contra la leucèmia. El Santi no va voler desapropiar l'oportunitat de compartir amb els seus companys aquest acte esportiu singular i fins i tot va participar en la modalitat de pujada lliure. Des d'aquesta revista els volem transmetre, a ell i a la

seva família, tota la nostra força per continuar la seva incansable batalla per

sortir-se'n i tornar al més aviat possible amb la seva família bomberil.

Podi per equips: ajuntaments de Saragossa, Barcelona i Madrid. Foto Manuel Gallart

Santi García, homenatjat. Foto: Manuel Gallart

Tots els participants de Bombers de Barcelona. Foto: Manuel Gallart

Activitats de la secció de busseig de l'ACE

Joan Barquet

La secció d'activitats subaquàtiques (SAS) és una de les més actives de l'ACE. Hi fem cursos de busseig de diferents nivells i especialitats, a part d'una sortida mensual a bussejar i l'estatge de busseig. D'aquestes activitats se'n fa difusió a Facebook ACE, mitjançant correu als socis de la SAS i al blog de la web de l'ACE, on també en publiquem les cròniques amb la col·laboració dels nostres socis, ja sigui amb aportació de fotos i vídeos com amb el text explicatiu de la jornada de busseig, el viatge, etc.

<https://www.acebombersbcn.cat/bloc/>

Sortides

Aquest any s'han fet diverses sortides. L'última ens va dur al Santuari de Sant Andreu de Llavaneres, i hem fet tres immersions més: a la Pedra de Déu de les illes Medes, a l'Estartit; al Biòtop de Torredembarra, i a les Barres de Tossa de Mar. D'altra banda, per la festa del patró de Bombers vam visitar l'Aquàrium de Barcelona.

També s'han fet diversos cursos de busseig: bussejador 1E, bussejador 2E, bussejador 3E i d'especialitat en suport vital bàsic i administrador d'oxigen.

Santuari de Sant Andreu de Llavaneres

Incloem aquí, a tall d'exemple, la crònica de Jaume Domínguez de la

immersió al Santuari de Sant Andreu de Llavaneres:

Al mar Mediterrani, en una de les comarques més plàcides del litoral català, trobem el Maresme lliure i tropical.

Fa anys hi havia una piscifactoria davant del port d'Arenys, però una llevatada la va mig enfonsar. Ja sabem com les gasten les llevatades al litoral del Principat. Com que l'estructura estava mig enfonsada, ja no servia com a piscifactoria i era un perill per a la navegació, i aleshores es va decidir enfonsar-la del tot. D'aquesta manera es va crear un petit refugi per a la fauna submarina.

El cas és que la secció del SAS de Bombers de Barcelona va decidir visitar aquesta meravella el 28 de setembre del 2024, el mateix dia que la meua filla gran feia els 14 anys (felicitats, Alina!).

Tot comença com de costum, la gent va arribant de mica en mica, es van preparant els equips. La gent amb menys experiència ha de llogar l'equip, però mostren una illusió que s'encomana.

«A veure aquestes ulleres», «El neoprè m'estreny l'entreuix», «Més que uns escarpins m'han donat dues barques».

Pugem a la barca, hi ha un xic de mar de fons que fa que algú es maregi una mica. El guia del centre, un autèntic llop de mar, ens fa un brífling perquè ens situem i puguem saber

Sortida al Biòtop de Torredembarra. Foto: arxiu SAS

on seran els bancs de barbacudes.

En Pere (el Negro) i la Janira volen veure cavallets de mar, i els expliquen on els han de buscar. En Paco dona algun consell al personal més novell. Ja sabem que en Paco és exemple de moltes coses, però quasi cap de bona.

L'Anna, en Joan i la Martina atenen a les explicacions del que serà el seu responsable de grup, Joan Barquet.

Completen la sortida, per part del club, Toni Mas i Albert Carceles.

Al lloc, ens llancem a l'aigua. Tot correcte, excepte per algunes ulleres lleuge-

Sortida a les Medes. Foto: Joan Barquet

Sortida a les Medes. Foto: Joan Barquet

rament mal ajustades i algú que es baralla una mica amb la flotabilitat.

Descendim fins a uns vint metres i comencem a fer la volta a l'estructura. Un banc ben gros de barracudes neda per sobre nostre. De mica en mica anem descobrint els secrets de l'antiga piscifactoria, convertida de granja i escorxador en refugi per a tota la fauna de la zona.

L'Anna, com és normal, a causa de la inexperiència i d'un pèl de nervis, està gastant el seu aire força ràpid, i aleshores, per allargar una mica la immersió, li donem aire primer jo i després en Barquet.

Quan tornem a ser a bord, havent gaudit de la immersió i de superar les proves que el submarinisme va posant als qui comencen, fem un banyet de pur plaer per fer passar una mica el mareig i contemplar el meravellós dia que fa.

Iniciem la tornada a terra i ens assabentem que en Pere i la Janira no han tingut prou paciència per trobar els cavallets de mar.

Un cop tot recollit i tot-hom ben dutxadet, intentem fer la foto de grup (n'hi ha que tenim una mica de pressa, que tenim un ani-

versari per celebrar!), però és just quan en Paco desappareix i això fa que no surti a la foto, però ell sempre hi és, d'una manera o una altra.

Gràcies, Joan, per l'organització!

Galeria de vídeos:
<https://flic.kr/s/aHBqjBMFMY>

Joan Barquet, responsable de la secció de submarinisme

Iniciat i practicant al club de busseig Orientasub de Sabadell, amb

el mític Alfredo Jorde al capdavant, em vaig anar convertint en un apassionat del busseig a mesura que m'anava formant, i compartíem grans experiències, sortides i viatges a l'estranger.

Alguns dels companys bombers del club m'animen a fer-me bomber, que és un món que em resulta pràcticament desconegut, si no és per la típica visita escolar al Parc de Bombers de la ciutat.

Al setembre del 2002 accedeixo a Bombers de Barcelona després d'una llarga oposició en què tot va anar rodant.

Un cop a dins del cos, conec l'ACE, Associació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona, aleshores comandada per l'estimat Jaume Loscos, company ja jubilat, i descobreixo una de les seccions d'aquest club, la Secció Subaquàtica (SAS), aleshores capitanejada per José Martín Salme-

rón, que s'ha jubilat recentment.

Així doncs, començo una nova etapa en què compagino les activitats als dos clubs de busseig, que inclouen sortides, viatges i estatges de busseig.

El 2004 començo l'etapa d'instructor de la Federació Catalana d'Activitats Subaquàtiques (Fecdas), que també compagino als dos clubs. Més endavant vaig fer el curs de tècnic de l'esport amb escafandre autònom. Avui dia, després que José Martín Salmerón em passés el relleu per tirar endavant la secció, hi estic al capdavant, amb la inestimable ajuda dels instructors Herminio Pauner i José Gimeno, entre d'altres socis col·laboradors.

Ara tenim una fornada nova d'instructors que esperem que col·laborin amb nosaltres per fer créixer la secció i poder augmentar l'oferta, tant de cursos com de sortides.

Participants en la sortida al Biòtop de Torredembarra. Foto: arxiu SAS

VIII Milla Nàutica Solidària Bombers de Barcelona

Aleix Elies

El diumenge 30 de juny va tenir lloc la 8a edició de la Milla Nàutica Solidària Bombers de Barcelona.

Aquest projecte de Milla Nàutica Solidària va néixer fa nou anys de la mà dels bombers Emili Roure i Aleix Elies, responsables de la secció de natació de l'Agrupació Cultural i Esportiva dels Bombers de Barcelona, amb l'esperit d'organitzar una prova esportiva no competitiva amb un objectiu solidari i participatiu. Des de la primera edició s'han buscat associacions sense ànim de lucre que vetlessin per minories necessitades de recursos bàsicament en l'àmbit de la ciutat de Barcelona, donat el caràcter local de la nostra agrupació.

En l'edició d'enguany la Milla ha anat dirigida a l'AELAM (Asociación Española de Linfangioleiomiomatosis). Aquesta associació dona suport a les persones diagnosticades de limfangioliomiomatosis (LAM), una malaltia silenciosa i poc coneguda, i a visibilitzar-les. La LAM és una afecció pulmonar carac-

teritzada per un creixement anòmal de cèl·lules musculars l·lises atípiques (cèl·lules LAM), que formen quists i afecten les vies aèries i els vasos limfàtics i sanguinis, de manera que es destrueix el teixit pulmonar, que acaba perdent la seva funció. La malaltia afecta principalment dones en edat fèrtil i té diferents manifestacions, la qual cosa en fa difícil el diagnòstic precoç. Actualment no té cura, tot i que els avenços en la investigació fan que en alguns casos un tractament immunosupressor n'aturi la progressió.

Abans de la sortida l'equip de la Milla, Emili Roure i Aleix Elies, juntament amb el participant de més edat, Agustí Barrebés, i el nedador més jove, Jan Alujas, van fer entrega de la suma recaptada a les sòcies de l'AELAM Clara Sardà, Cristina Perales i Meritxell lupon. En total es van aconseguir 13.080 € gràcies als més de vuit-cents nedadors participants i a les nombroses col·laboracions i donacions que van fer possible aquesta vuitena edició de la Milla Nàutica Solidària Bombers de Barcelona.

L'emplaçament de la Milla, com en les edicions anteriors, va ser a la platja del Bogatell, al costat de la Base Nàutica, que és un dels principals col·laboradors de sempre. Com en els darrers anys, es van dissenyar quatre circuits segons el nivell, des de la mitja milla nàutica fins a la triple milla. El color del casquet de natació indicava quina era la distància que havia de recórrer cada nedador.

Primer va tenir lloc la sortida de les tres milles nàutiques (5.556 m). En aquesta prova, cent nedadors van fer tres voltes al circuit gran. Els participants tenien dues hores per cobrir aquesta distància. Seguidament es va donar la sortida a les dues milles nàutiques, en què s'havien de fer dues voltes

al circuit gran, i cinc minuts més tard van sortir els nedadors de la milla, que representa una volta al circuit gran. Finalment, a les 10.20 van sortir els nedadors de la mitja milla, que van fer una volta al circuit petit.

Aquest any el mar no va posar les coses fàcils als nedadors, però tothom va superar el repte i vam gaudir d'una jornada de solidaritat i esport.

Un cop acabada la travesa i com cada any, es va fer el sorteig d'experiències i materials que ofereixen els patrocinadors.

L'organització vol donar les gràcies a tots els col·laboradors, voluntaris i nedadors que amb la seva dedicació i el seu esforç han fet possible que aquesta cursa sigui 100% solidària.

Col·laboradors i voluntaris. Foto: Manuel Gallart

Preparats per a començar la prova. Foto: Manuel Gallart

Els materials dels bombers (1379-1877)

Pere González (PDPHBB)

La Plataforma per a la Defensa del Patrimoni Històric de Bombers de Barcelona (PDPHBB) vol fer una sèrie d'articles per posar en relleu el valor del patrimoni històric conservat i restaurat al llarg d'aquests últims anys. Per començar, primer farem una revisió del material utilitzat des que tenim documentat el primer incendi fins a l'època moderna, amb la introducció de les màquines de vapor en el Cos de Bombers de Barcelona. Serà una manera d'imaginar-nos les dificultats que trobaven les persones quan tractaven d'extingir els incendis, sense entrar en cap més detall que el material utilitzat.

En el llibre *Historial del Cuerpo de Bomberos de Barcelona* de José Sabadell Mercadé es fa un repàs des d'un dels primers incendis documentats fins al final de la Guerra Civil Espanyola, basant-se en les Rúbriques de Bruniquer i en el *Manual de novells ardits* o *Dietari de l'Antich Consell Barceloní*, entre altres documents.

L'obra de Sabadell ressegueix diversos incendis i successos, el primer dels quals és el de Santa Maria del Mar de l'any 1379, tot i que no és fins a l'incendi del magatzem de palla de les Drassanes (1695) que es comenta que s'ha d'«atajar el incendio con las herramientas adecuadas», sense especificar quines són aquestes eines. Respecte a un incendi de l'any 1704, s'esmenta que el vicari general hi acudeix amb el «Santísimo Sacramento» per contribuir a sufocar l'incendi; la pregària a Déu, doncs, sembla una eina més per extingir el foc. El costum de pregar per ajudar en les tasques d'extinció es manté fins a mitjan segle XIX, quan ja s'utilitzen les màquines.

D'altra banda, el 1716 el capità general que ostenta tots els poders després del 1714 ordena que en cas d'incendi es toquin les campanes de la parròquia més propera perquè els gremis acudeixin a sufocar-lo. L'ordre afegeix que si és necessari també hi ha d'anar l'exèrcit i especifica que si cal s'enrunarà l'edifici a canonades. Encara que aquí tampoc es fa referència a un material específic per apagar el foc, sí que es comenta la utilització de les galledes i el recurs als pous dels veïns més propers.

En aquest període, els regidors municipals demanen al capità general que s'adquireixin bombes impulsores d'aigua com les que ja tenen altres ciutats. De tot plegat en deduïm, per tant, que en cas d'incendi a Barcelona encara s'utilitzaven solament els cubells d'aigua i l'enrunament, i que hi actuaven els gremis de paletes, fusters i, molt especialment, el dels «cuberos», que estaven encarregats de construir, mantenir i aportar les galledes necessàries.

El 16 de febrer del 1734 s'ordena l'adquisició de material per a extinció que es guardarà al magatzem municipal. La relació del material és aquesta: «12 picos, 24 azadones, 6 cubetas grandes, 6 cubetas medianas, 40 cubetas, 12 portadoras, 12 pozales, 4 carruchos de sogla larga, 48 capazos de esparto, 6 jeringas de bronce, 2 escalas». Observem que, a

excepció de les xeringues i les cubetes d'aigua, es tracta de material més adequat per enrunar l'edifici afectat que no per apagar el foc. El 14 d'abril del 1747 es destina una altra partida per adquirir material sense especificar.

Portadora de cubetes amb un baiard (les parihuelas del recompte del 1770).

Arriba la primera bomba manual

Per fi, el 14 setembre del 1753 s'estrena a Barcelona la primera bomba manual contra incendis, encarregada als serrallers (un altre gremi que s'incorpora a l'extinció d'incendis) Eudald Deop, Tiburcio Mariner i Pau Planas i al fonedor Josep Barnola.

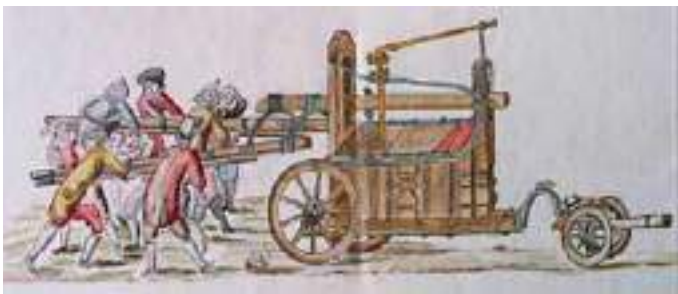
No tenim cap dada d'aquesta màquina, però pels comentaris que fa al llarg dels anys Eudald Deop respecte a les avaries i les pèrdues d'aigua per manca de manteniment i sobre la seva utilització en cas d'incendi, que requereix fins a 28 homes, podem suposar devia ser semblant a la primera de Madrid, que va construir en aquell mateix període Juan Jorge Graubner. Aquesta era una màquina de fusta i podem deduir que la bomba en si era de fosa, ja que en la construc-

Xeringa de bronze

ció de l'aparell també hi participa un fonedor. Es considera que el regnat de Carles III va ser el període d'introducció de les bombes hidràuliques a les ciutats espanyoles.

Des del 1753 l'Ajuntament té un contracte de servei amb el gremi de cuberos perquè facin el manteniment dels diferents tipus de galledes i acudeixin en cas d'incendi. L'acord entre aquest gremi i el Consistori es manté, com es pot comprovar pel nou contracte del 1770, en què el gremi es compromet a guardar i mantenir, a la Casa dels Comuns Dipòsits, «101 cubetas, 12 portadoras, 6 cubos grandes, 6 cubos pequeños i 24 parihuelas».

Disseny de Juan Jorge Graubner del 1767 per a la ciutat de Madrid. Tota la màquina és de fusta, amb reforç metàl·lic, i la bomba en si és de bronze amb pitó incorporat, encara sense mànegues, cosa que en dificulta l'emplaçament adequat i fa que bàsicament sols treballi des de l'exterior. Posteriorment, a Madrid es va fer una altra màquina més petita i lleugera. Barcelona també en tindrà de petites més endavant.

Cap al 1772, en la resposta del Consistori a una demanda del capità general, el comte de Ricla, es confirma el material de què es disposa: «gran cantidad de cubos i material del Gremio de Cuberos, máquinas hidráulicas para un solo hombre [xeringues] y una máquina mayor que necessita de 28 hombres». Aquesta és la màquina d'Eudald Deop, que es torna a esmentar el 1775.

A conseqüència del terrible incendi del teatre de Saragossa del 1778, el teatre de la Santa Creu demana al Consistori dues xeringues, que aquest els cedeix i substitueix per dues de noves. El dia 1 d'octubre del 1790, a instància del corregidor, es preveu comprar 24 bombes hidràuliques i disposar-les en diferents llocs de la ciutat. Segurament es referien a 24 xeringues, però no hi ha confirmació que la compra s'arribés a fer. Més endavant, el 1796, el serraller municipal queda encarregat de la màquina de què disposa el Consistori, que encara és la fabricada el 1753 per Eudald Deop.

El 5 maig del 1797 hi ha una sol·licitud per reparar aquesta màquina i construir-ne dues de noves més petites i lleugeres, com les que utilitzen els mariners que auxiliaven en alguns incendis. El 21 de juliol del mateix any s'acorda construir quatre màquines petites com les anteriors i altres útils necessaris. El 19 juliol del 1799 es repara de nou la màquina gran, la del 1753, i a principis del 1800 encara no s'havien construït totes les màquines petites.

En les comunicacions entre la Capitania General i el Consistori de Barcelona del 1807 es constata el manteniment del Gremi de Cubers com a encarregat de l'aigua, la millora de la màquina del 1753 amb una versió més petita i utilitzable, la proposta de millora de les bombes petites revestint-les de coure i la manca de pressupost per comprar-ne de noves. L'any 1815 el Gremi de Cubers continua

ocupant-se de l'abastiment d'aigua, i el 5 desembre del 1817 es comenta el mal estat de les màquines i de la resta dels útils.

Exemple de bomba manual petita amb el pitó directe a la bomba.

Eines en mal estat

El 9 març del 1827, durant un incendi, es comprova el mal estat de les màquines, que eren de fusta embreada. S'imposa aleshores la necessitat de folrar-les amb «hoja de lata» i es decideix fabricar-ne dues de noves; tot i això, el 1828 es constata que el problema de les fuites d'aigua es manté. Per resoldre'l, es pensa a folrar-les amb plom en lloc de coure, cosa que posteriorment planteja el problema del seu pes per transportar-les, i s'acorda que siguin de coure i transportar-les amb carretes. El 1830 s'ha de tornar a reparar la màquina gran.

En aquests anys la Real Junta de Comercio, a la Llotja de Mar, adquireix una màquina hidràulica a Bèlgica i disposa que el Consistori la utilitzi quan sigui necessari.

Com veiem, en el primer terç del segle XIX continuen els problemes derivats de comptar amb un material escàs i deficient, sense parlar del desgavell organitzatiu a causa de la manca d'un cos de bombers i de la multitud de nivells de responsabilitat que intervenen en les extincions, que dificulta els treballs.

Arribem al 1833, un any en què, tot i que es discuteix sovint sobre la necessitat d'organitzar una companyia de bombers i establir-ne uns reglaments, les anotacions tan sols esmenten la utilització de les mateixes eines anteriors. En referència a les màquines, no es precisa quantes són ni quines, només es diu que és necessari utilitzar carretes o carros per transportar-les.

El 1835 s'estableix un pressupost de set mil rals per adquirir una màquina nova quan hi hagi fons, i el servei d'incendis queda en mans de la companyia de sapadors bombers de la milícia nacional. Es crea aleshores la Sociedad de Seguros Mutuos Contra Incendios de Barcelona («la Mútua»), que aquell any adquireix «12 cubos de cuir i 144 de lona», i el 1839 «3 bombes hidràuliques comprades a París, una mànega de salvament, una escala «italiana» [no és la Porta], una balsa portàtil, i un vestit per entrar

al fum». Aquest material, que comença a ser de qualitat, es guarda amb el del Consistori a la Casa dels Comuns Dipòsits, però continua sent insuficient, com es dedueix per aquesta queixa del 7 de març del 1840: «se está desprovisto de tres o cuatro cientos cubos de cuero charolado o lienzo pule, que se dan a las mujeres para la cadena que desde un pozo o fuente alimenta a las bombas, así como de escaleras de todas las dimensiones».

Diferents tipus de recipients per transportar aigua, de cuir, de fusta i de lona embreada

En el període comprès entre el 1835 i el 1843 hi ha tres batallons de sapadors bombers, estacionats al convent de Santa Mònica. Hi ha constància que l'11 de setembre del 1835 es fa entrega a la companyia del material següent: «4 máquinas hidráulicas, 2 carretones para su transporte, 3 llaves para su montaje-desmontaje, 6 jeringas de mano, 22 picos, 5 azadones, 11 arpias largas, 5 arpias cortas, 13 hachas, 30 cubetas, 2 portadoras, 2 conos, 9 faroles, 1 martillo, 1 juego de tenazas, 70 hachas de viento, 1 cuerda de cáñamo, 32 gorras, 48 cascos, 47 blusas, 87 capazos, 5 piquetas. (Les *hachas de viento* són una mena d'atxes a prova de vent amb metxa d'espart enquitranat.)

Suposem, llegint aquesta relació de material de la Mútua i d'altres, que aquest material complementava el que estava guardat a la Casa dels Comuns.

És en aquest període que el Sr. Xifré ofereix la seva bomba i la fa treballar en diverses intervencions, mentre que tan sols consta la compra de 12 cubs grans i 24 de petits.

El mes de gener del 1845 es dictamina vendre quatre bombes avariades i adquirir-ne dues com la d'en Xifré, que sembla donar molt bon resultat.

Com a mostra del poc material amb què es compta per extingir els incendis, hi ha constància que en un foc que es declara al barri d'Hostafrancs, fora muralla, es fa necessari requerir l'ajut de la bomba i els treballadors d'una fàbrica tèxtil instal·lada fa poc a Sants, la que coneixem com el Vapor Vell.

El 21 de juliol del 1848 es dictamina la compra per subhasta de nou material, amb un valor de 16.000 rals de billó, que més endavant es comprova que continua sent insuficient: «3 sacos de salvamento, 12 chaquetas, 12 hachas de

mano, 9 hachas grandes, 8 palancas, 15 azadones, 12 mazas de madera, 43 picos, 16 palas de hierro, 23 escoplos de albañil, 20 escoplos de carpintero, 11 mazas, 48 blusas, 6 cinturones completos, 3 camillas, 20 cascos i pitos»; com veiem, més material d'enrunar que no d'extinció.

Una mostra del material que apareix a la majoria d'inventaris dels Bombers de Barcelona al segle XIX: ganxos o perxes, destrals, pales, pics, aixades, palanques, escales de corda i de mà, serra, enformador, escarpra, corda de cànem i cabàs d'espert

De nou, el 30 maig del 1849, es venen quatre bombes avariades. De fet, no serà fins al 1861 que, davant la necessitat imperiosa de disposar de bones bombes hidràuliques, es demana informació sobre les fabricades per Preston Vilches i Cia. de Londres, tot i que no es van arribar a adquirir ni aquestes ni les més lleugeres de la casa Delpesch.

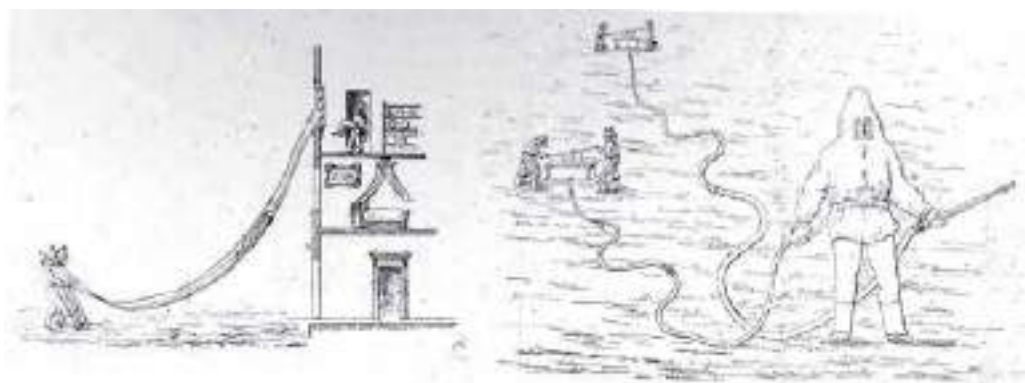
Mentrestant, en els incendis es manté l'ajuda de persones no professionals i material privat, com per exemple en el que es va declarar al carrer Amàlia el 1848, al qual van acudir diverses bombes privades; en l'incendi de la Baixa de Sant Pere del 13 de desembre del 1850 hi intervenen quatre bombes de la Mútua-Consistori, una d'en Bonaplata, una d'en Xifré i una d'en Juncadella. Finalment, en el gran incendi de la fàbrica Capdevila del carrer Riereta del 18 de gener del 1851 hi intervenen les de la Mútua-Consistori, a més d'una d'en Juncadella, dues de l'Espanya Industrial, una de la Fundición Valentín Esparó, una d'en Xifré i una de la Fundición San Agustín, i per rematar-ho es disparen canonades.

S'acosta la professionalització

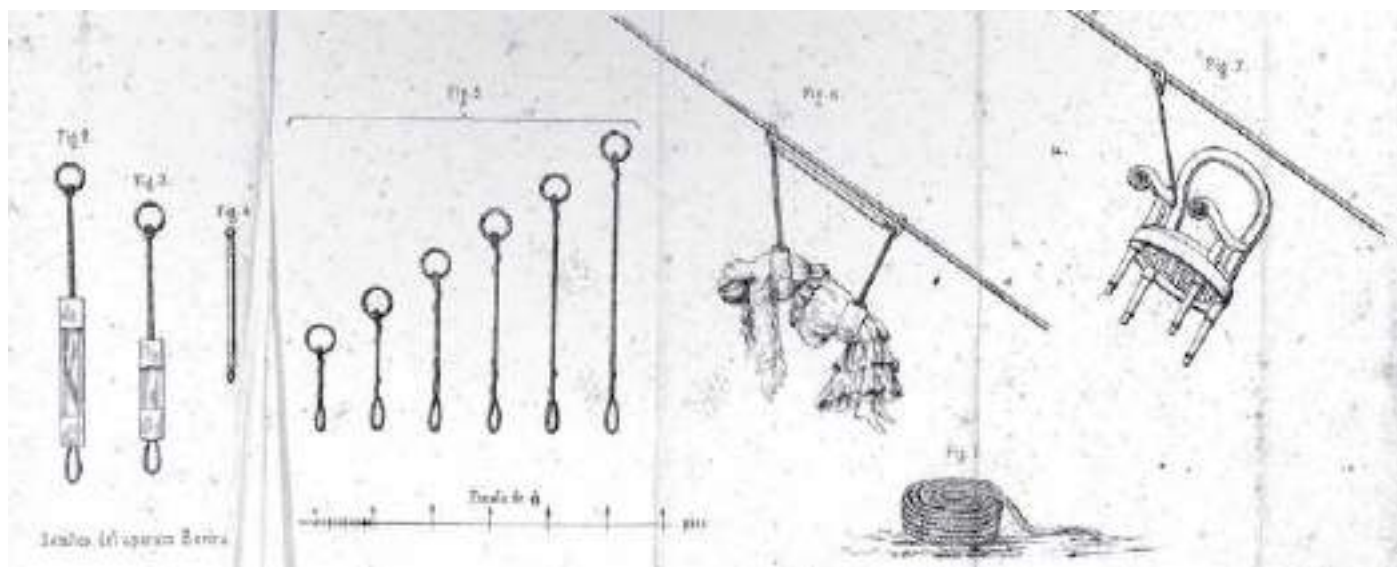
La Mútua assumeix la responsabilitat del Cos de Bombers el 1851, amb els materials anteriors i l'acord per a la utilització dels carros de rec del Consistori. El 1853, la proposta d'adquirir una mànega de salvament rep la resposta que des del 1836 ja se'n tenen tres. El 1856, el cap de bombers Antoni Rovira i Trias publica el seu *Tratado de la extinción de incendios*, on es comenta tot el que l'autor creu necessari sobre els incendis i les maniobres bàsiques d'extinció amb les bombes i els aparells Rovira i Paulin.

El 29 març del 1865, davant dels problemes que genera el pagament de l'extinció dels incendis, el Consistori de Barcelona municipalitza el Cos de Bombers i adquireix tot el material de la Mútua. La relació d'aquest material és la

Il·lustració de la mànega salvament i l'aparell Paulin, que constava d'una jaqueta de cuir proveïda de caputxa tancada amb un vidre per a la visió i una bomba que insuflava aire al bomber

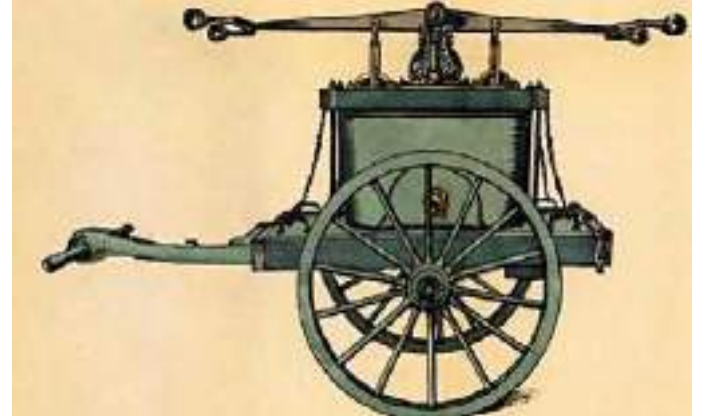
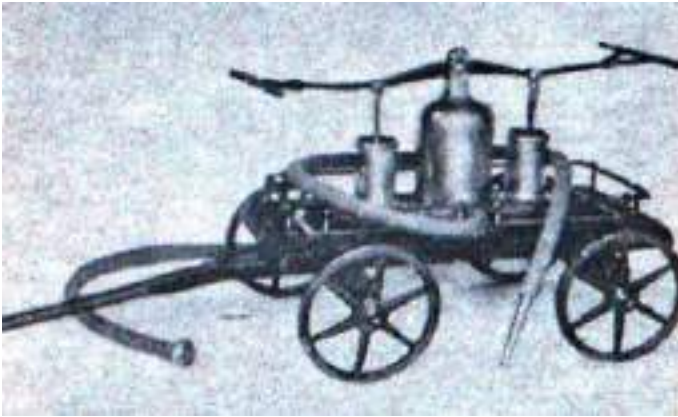
Diversos manuals d'extinció: el de Plazanet (París, 1816), el de Paulin (París, 1825), el de la Compañía de Zapadores Bomberos (Guadalajara, 1849) i el de Rovira i Trias (Barcelona, 1856)

Detall dels elements que componen l'aparell Rovira i exemples d'utilització

següent: «5 bombes impellents, 1 bomba aspirant, 5 carros-cuba, 2 bombes de mà (xeringues), 1 aparell Rovira, 4 escales de ganxo, 1 sac o mànega de salvament, 2 escales de corda, 1 aparell Paulin, 5 ganxos, 115 cubells en bon estat, 2 carretons per a transport, 1 farmaciola, 120 vestits de gala amb casc, 112 pantalons blancs, 115 pantalons de foc, 72 cascos de foc, 242 cinturons, 8 matxets, 135 bruses, 115

polaines, 25 destrals de mà, 120 cordes de salvament i 108 xapes identificatives de bombers». Observem una manca de material efectiu per a una ciutat com Barcelona, que comença a eixamplar-se amb l'enderroc de les muralles. Però ja el 19 de juliol del 1866 consta la compra de trenta cubells de lona embreada i cercols de ferro i cinquanta metres de mànega de 40 mm de cuir clavetejat, mentre que el desem-

A l'esquerra, la bomba aspirant, una bomba sense dipòsit que ha d'aspirar l'aigua que impulsa. Aquest model és el que se sol trobar als vaixells i possiblement s'assembla a la bomba del Sr. Xifré. A la dreta, bomba amb dipòsit metàl·lic transportada en el seu carro i que es baixa a terra per manipular-la. Aquest tipus de bomba, conegut com a «model francès» i que treballa tant per aspiració directa com amb l'aigua del seu dipòsit, és el que es va adquirir a partir de mitjan segle XIX

bre del 1866 es compren cascos de cuir, polaines i pantalons, i també hi ha un pressupost per a l'adquisició de bombes, carretons cuba i material divers de treball en cas d'incendi, tot i que la compra no està registrada.

Per fi, l'11 de març del 1867 es presenta un inventari complet de material: «1 bomba aspirant, 5 bombes impellents, 4 carretons cuba, 2 carretons de mà, 1 carretó per a útils de salvament, 11 boquilles o pitons, 6 fundes per a les bombes, 25 claus per a les bombes, 21 mànegues de cuir, 109 cubells de lona embreada, 11 maces de paleta, 22 escocells de paleta, 11 maces de fuster, 12 destrals de mà, 12 destrals grans, 16 pales, 5 cordes de salvament, 16 aixades, 46 pics, 16 serres, 1 gat, 2 escales de ferro, 4 escales de ganxo, 2 escales de corda, 6 bombes de mà (xeringues), 4 aparells Paulin, 8 ganxos, 1 aparell Rovira, 1 politja, 1 estant, 8 palanques de ferro, 4 fanals per als aparells Paulin, 1 farmaciola, 1 banderola, 11 cordes de salvament, 7 pots de llau-na, 1 regadora, 3 setrilleres, 1 pal per a la politja, 10 bruses, 10 cascos de foc, 10 cinturons, 8 cordes, 10 targetes de premis, 4 llits, 120 cascos de gala, 120 cascos de foc, 120 jaquetes, 120 cin-

turons de gala, 120 parells de polaines, 120 bruses, 114 cordes, 120 xiulets i cadenes, 7 matxets, 23 destrals per als capatassos, 120 pantalons de gala, 120 pantalons de foc».

Aquest inventari porta la firma del cap Manuel González, que en un altre moment comenta que les bombes Guerin són les que donen més bon servei. De fet, aquest és el cas de totes les fabricades a França, que són les que tenen el diàmetre de pistó més gran (120 mm) i que per tant donen més cabal i requereixen més força. En conseqüència, des de l'agost del 1867 s'estableix una xarxa d'aigua amb punts de presa de rec, que podran utilitzar els bombers.

Pel que fa al material, abans de l'any 1877 sols ens consta la compra d'una bomba a braç a l'empresa Cleambert i Cia. de París el 29 de novembre del 1876. El 17 d'abril del 1877 es comprarà el que suposem que és el primer aparell extintor o matafocs; el mateix any es renova parcialment el vestuari, i es registra la utilització d'amoníac líquid, però no s'especifica com ni per a què.

A l'esquerra, milicians de la Compañía de Zapadores Bomberos; a la dreta gravat de l'època que mostra la Compañía de Artillería utilitzant els canons als carrers de la ciutat vella per enrunar edificis incendiats; no és estrany que això no sempre tingués un resultat òptim

Botó de l'uniforme de la Compañía de Zapadores Bomberos

S'ha d'afegir que molt freqüentment les dimensions de l'incendi superen la capacitat del Cos de Bombers i, per costum o per ajudar, hi intervé l'exèrcit amb diverses unitats i comandaments, que utilitzen les canonades almenys fins al 1867. També és normal el recurs a les bombes privades dels fabricants

més propers, manipulades pels seus operaris, i si és necessari també hi ha mariners que, amb les bombes dels vaixells, contribueixen a l'extinció dels focs. Certament, la nova Barcelona de l'Eixample, amb la futura agregació dels pobles del voltant, necessitava un canvi de rumb, que situarem a partir del 1877.

El carretón tinaja i les mànegues de cuir amb ràcords de rosca

En il·luminació, durant molts anys solament es comptava amb torxes, però ja cap al segle XIX es van introduir les atxes de vent o torxes de vent, mal traduïdes al castellà per *hachas de viento*. Es tracta de dipòsits metàl·lics que utilitzen una metxa d'espart enquitranat, que presenta l'avantatge de cremar sense que l'apaguin els corrents d'aire. Aquestes atxes s'utilitzaven per il·luminar espais (dibuix de l'esquerra), i també en fanals de mà. Al

centre, amb l'escut de la ciutat, hi ha la llàntia utilitzada pels serenos de Barcelona; els bombers en devien tenir de semblants. A la dreta, una atxa de vent conservada a Bombers de Barcelona, de procedència alemanya. S'hi pot llegir (en alemany) «llum de mà» i «flama d'avís». Aquests elements seran els que il·luminin als bombers fins al desenvolupament dels llums de carbur, que milloraven substancialment la potència d'il·luminació.

Dues noves ambulàncies en servei a Bombers de Barcelona

Font d'informació: Bombers de Barcelona (text i fotos)

Des del passat mes de setembre Bombers de Barcelona disposa de dues noves ambulàncies. Ambdues tenen unes prestacions que s'afegeixen a les de les ambulàncies convencionals. Una disposa de tracció 4x4 per circular per entorns forestals, i l'altra està dissenyada per poder traslladar pacients bariàtrics.

La S-30 és una unitat carrossada sobre un xassís MB Sprinter 4 190 4x4 amb capacitat per circular en entorns rurals i forestals, ja que té tracció a les quatre rodes. Conjuntament amb aquesta unitat s'ha adquirit un suport de llitera per anar per corriols.

L'àmbit d'actuació d'aquesta unitat és donar servei ordinari a tot Barcelona, especialment a la zona dels barris de Sarrià, Gràcia, Nou Barris i el Carmel, ja que la seva base és el parc de Vall d'Hebron. Al marge d'això, quan hi ha requeriments de serveis

La llitera de la S-30, apta per anar per corriols de muntanya.

que impliquen camins no asfaltats, o en els moments de condicions meteorològiques extremes a causa d'aiguats, gelades o nevades, és la unitat ideal per fer-se'n càrrec. El vehicle ha obtingut molt bon retorn de l'equip del parc i la propera ambulància també es farà sobre un xassís 4x4.

D'altra banda, la nova S-31 és una ambulància de suport

vital avançat, com les altres cinc de què disposa el Servei, però aquesta té la peculiaritat d'estar dissenyada per fer assistència i trasllat de pacients bariàtrics (persones amb un grau d'obesitat molt elevat). En aquest sentit, disposa de bancada elèctrica i llitera amb una capacitat de càrrega de tres-cents quilos. Aquesta unitat està muntada sobre

un xassís cabina Mercedes Benz Sprinter 519 i té una caixa assistencial diferenciada amb unes dimensions útils de 3550 x 2030 x 2100 mm. Està destinada al Parc de Llevant.

Està previst que, properament, s'incorporin al Servei dues ambulàncies més, una amb tracció a les quatre rodes, com ja s'ha dit, i una altra 100% elèctrica.

La nova S-30 al Parc de la Vall d'Hebron.

La nova S-31 al Parc de Llevant.

Protecció Civil de l'Estat atorga medalles de reconeixement als intervinents en el terratrèmol d'Haití del 2021

Font d'informació: Bombers de Barcelona (text i fotos)

El passat dia 24 de juliol, a la seu del Centre Nacional de Condicions de Treball, dos companys de Bombers de Barcelona van rebre de mans de Virginia Barcones, directora general de Protecció Civil i Emergències del Ministeri de l'Interior, la Medalla al Mèrit de Protecció Civil.

Els guardonats són el sotsoficial David Douglas Ortega Keene i el sergent Pau Herrero Carenys.

En Pau i en David van ser seleccionats per Protecció Civil de l'Estat, per encàrrec de la Unió Europea, per viatjar a Haití a assistir en les tasques de rescat després del terratrèmol de gran magnitud de l'agost del 2021.

L'objectiu principal de la missió era avaluar l'estat estructural de diverses carreteres i d'edificis com ara hospitals i escoles, i formaven part d'un equip d'ajut per a la reconstrucció d'Haití i d'avaluació de necessitats.

Tant la seva experiència com a especialistes en avalu-

ació estructural com la seva formació com a arquitectes tècnics van ser decisius perquè formessin part d'aquest grup de treball internacional.

El terratrèmol va causar milers de morts i ferits. L'equip de la missió, format pels dos bombers guardonats i dotze bombers més de sis països europeus, va col·laborar en les tasques de recuperació del país, que incloïen la

reconstrucció i la intervenció en estructures col·lapsades.

Bombers de Barcelona ha continuat participant en tasques del Mecanisme Europeu de Protecció Civil donant formació en USAR (urban search and rescue, recerca i rescat urbà) i INSARAG (International Search and Rescue Advisory Group, Grup Assessor Internacional d'Operacions de Recerca

i Rescat de les Nacions Unides) al cos de bombers i la Creu Roja de Cuba.

Igualment, membres de Bombers de Barcelona estan seguint la formació reglada del Mecanisme Europeu per tal de poder participar en més missions en el futur.

Des d'aquí expressem la nostra felicitació als guardonats i, per extensió, a Bombers de Barcelona.

Bombers de Barcelona, el servei més ben valorat

Font d'informació:

Ajuntament de Barcelona
Fotos: Bombers de Barcelona

L'Enquesta de Serveis Municipals de l'Ajuntament de Barcelona és un estudi de periodicitat anual en el qual s'entrevisten sis mil ciutadans i ciutadanes de Barcelona majors de 18 anys. L'objectiu és conèixer l'opinió sobre diversos aspectes de la ciutat i la gestió municipal.

Un dels aspectes que s'es-

tudien és la valoració que fa la ciutadania dels diferents serveis municipals.

En l'última enquesta, que es va dur a terme entre el 29 de gener i el 29 d'abril d'aquest any 2024, els serveis municipals més ben valorats han estat els bombers, amb una valoració de 8,2 punts, les biblioteques municipals, amb un 8,0, i els centres cívics, amb un 7,6.

Des d'aquí expressem la nostra felicitació a tots els companys i companyes que amb els seus valors, el seu

esforç i la seva dedicació fan possible que la ciutadania per la qual vetllem, que protegim i salvem, ens tingui en una consideració tan alta. Aquest és un fet que s'ha de tenir en compte per mantenir la mateixa línia de treball i dedicació en clau de futur.

Per a més informació:
<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/137684>

El parc de l'Eixample troba una ubicació definitiva

Font d'informació:

Ajuntament de Barcelona (imatge obtinguda a internet)

El mes de maig d'enguany la Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar un conveni urbanístic que donarà al parc de l'Eixample una ubicació definitiva.

Prèviament a l'enderroc del parc de bombers històric del carrer Provença, entre Casanova i Villarroel, es va habilitar un parc provisional al Parc de Joan Miró.

El nou parc es construirà al solar delimitat per l'avinguda de Sarrià, el carrer Comte d'Urgell i el carrer Londres, que actualment

ocupa un concessionari de la marca de cotxes Mercedes.

La nova caserna s'ubicarà en un sòl previst de 2.215 m², una part del qual es

dedicarà a zona verda i un altra part a ús comercial i oficines, que serviran per finançar l'operació.

Es preveu que les obres

comencin el 2029. Prèviament caldrà requalificar el solar, fer la reparcellació i el canvi de titularitat del terreny i licitar les obres.

Noves promocions de comandaments a Bombers de Barcelona

Font d'informació: Ajuntament de Barcelona
i Bombers de Barcelona (text i fotos)

Iniciades l'any 2023, entre el juny i el setembre d'aquest 2024 s'ha completat el procés selectiu de noves places de caporal, sergent i sotsoficial.

Els nous 32 caporals van rebre els galons de comandament el dia 6 de juny. En ser aquest el primer nivell de comandament, és una de les fites més decisives en la carrera de bomber. Aquests nous comandaments passaran a tenir la responsabilitat d'equips de fins a nou bombers i comandaran intervencions com ara incendis en exteriors i rescats de persones i animals, així com assistències tècniques (reconeixements en edificacions, fuites d'aigua, etc).

Així mateix, el dia 18 de setembre es van lliurar els galons a 24 sergents i 9 sotsoficials. L'accés a aquests nivells de comandament comporta un pas més en el compromís amb el Servei i la ciutadania, ja que a les funcions de comandament d'intervencions s'hi afegeixen tasques de gestió del parc i torn, en el cas dels sergents, i de diversos parcs i torns, en el cas dels sotsoficials.

Tots aquests nous comandaments han hagut de superar un procés selectiu llarg i dur, que inclou diferents proves físiques i de coneixements, *assessment*, entrevistes, un curs de formació a l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC) i, finalment, un període de pràctiques en diferents parcs i torns.

Els actes de lliurament de galons es van desenvolupar al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona i van ser presidits per Albert Batlle, tinent d'alcalde de l'Àrea de Prevenció, Seguretat, Convivència i Règim Interior, altres autoritats i la Direcció del Servei.

Aprofitem també per informar que aviat s'incorporaran a l'ISPC seixanta aspirants a bomber.

Des d'aquí la nostra felicitació als nous comandaments i als futurs bombers i bombers, amb el desig que la seva carrera sigui plenament exitosa.

*Noves promocions de comandaments
2023-2024*

Il·lustració: Jaume Batlle

Els nous caporals

Els nous sergents

Els nous sotsoficials

Manuel Gallart: Fotografia la col·lecció històrica de bombers

Ricard Cervantes

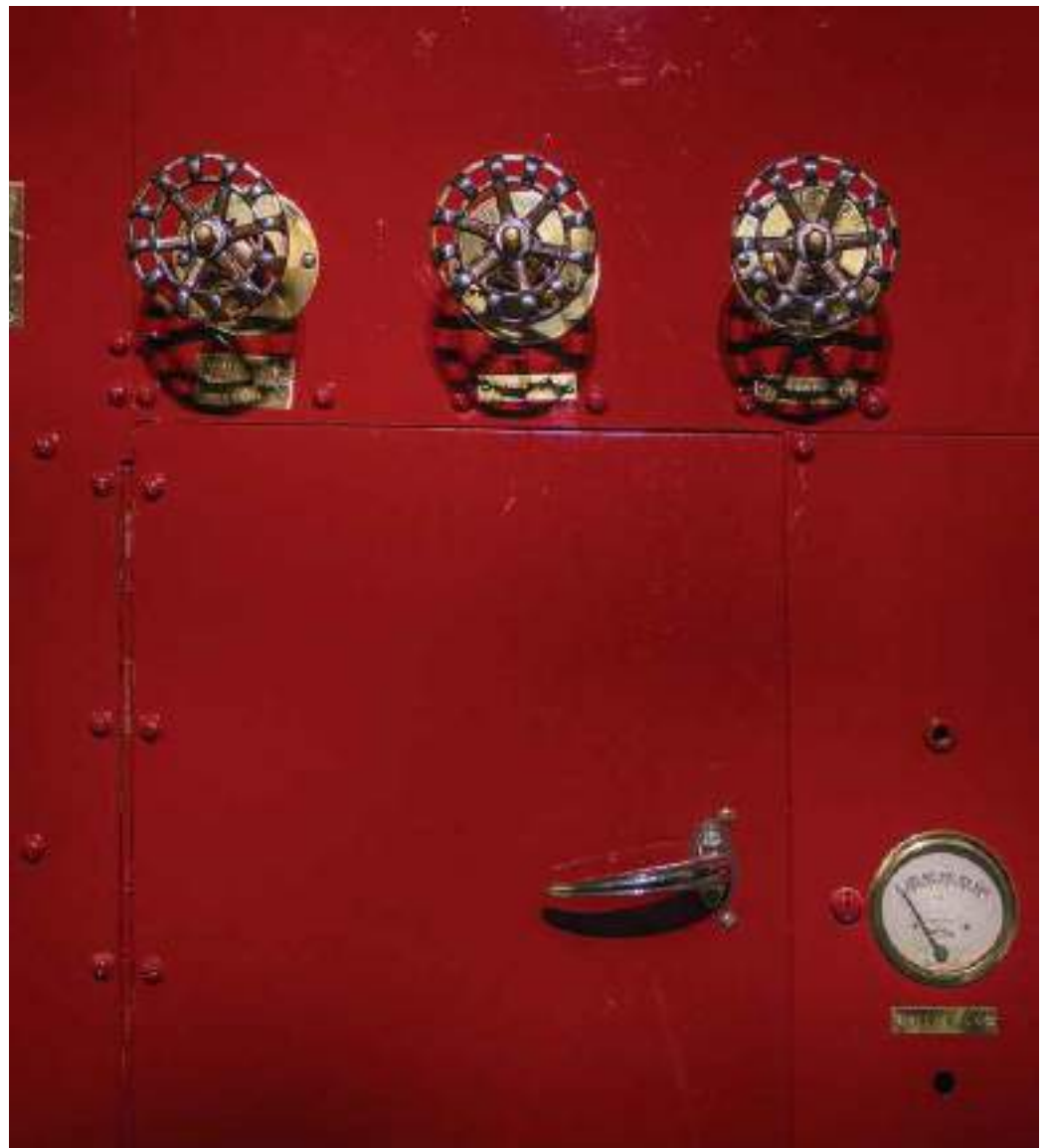
Avui us portem a aquestes pàgines l'obra d'un company (ara jubilat) desconeguda per la majoria. Aquest company és l'amic Manuel Gallart, que molts coneixeu per les seves habilitats portant vehicles, especialment la G-3 (l'última grua de Bombers de Barcelona), però no tants li coneixen l'esperit artístic. El seu tarannà, sec i sorneguer, contrasta amb la sensibilitat i el virtuosisme que demostra en la seva obra fotogràfica.

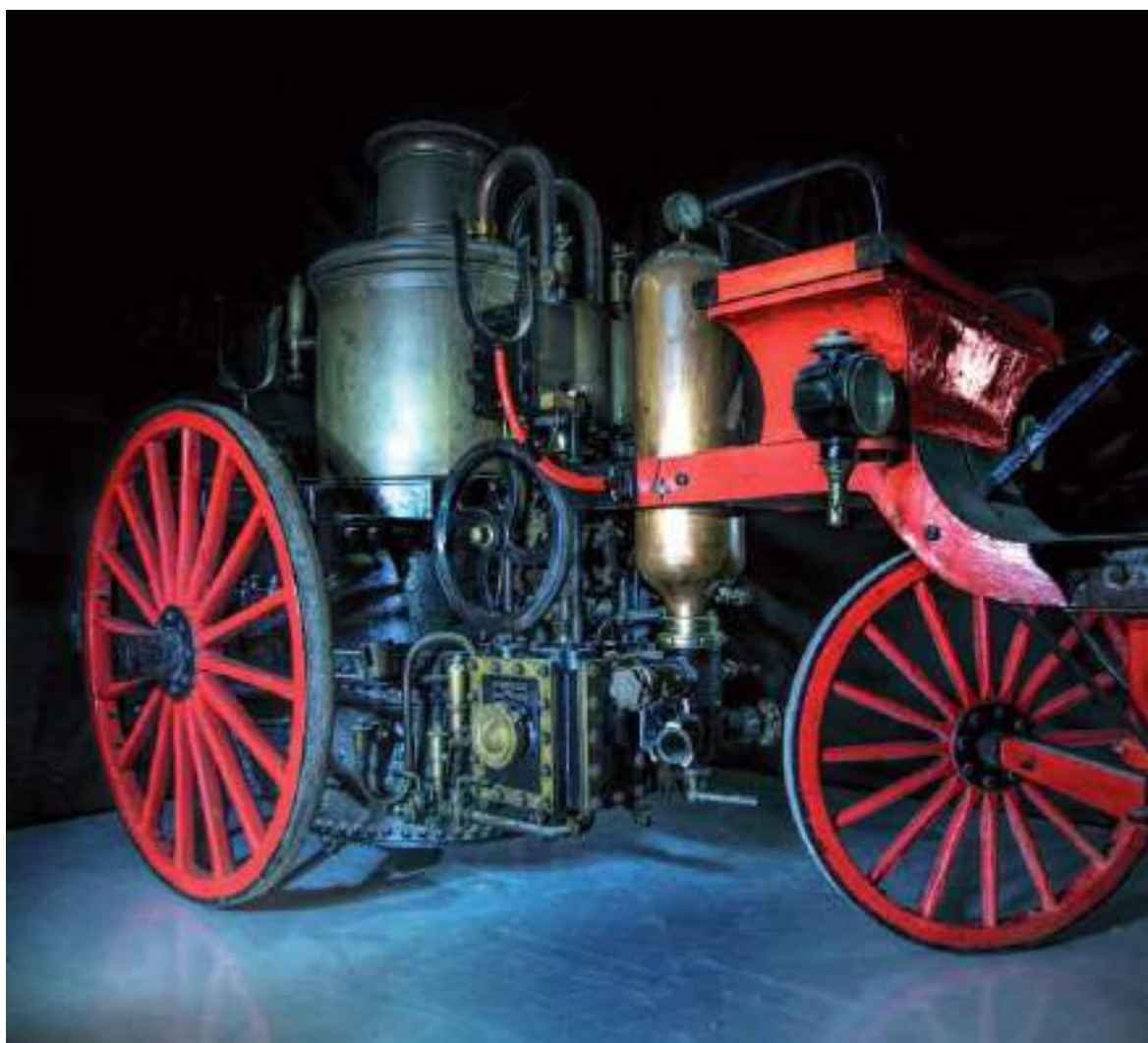
El company Gallart s'endinsa en el món de la fotografia de manera tardana, el 1994, i quatre anys després ja aconsegueix el seu primer premi. Des de llavors fins a l'actualitat no ha parat de rebre guardons nacionals i estatals que el situen en un lloc rellevant de la fotografia, sense deixar de banda el seu compromís amb La Cultural (ACE): sempre està fent reportatges de qualsevol esdeveniment esportiu o festiu. Jo vaig tenir l'oportunitat de compartir amb ell dos campionats de cicloturistes de bombers, en què ell participava dalt de la seva Harley, «Mi Chica», que va ser tota una experiència en fotografia esportiva, envoltat de grans companys.

Però al Manuel el que realment li agrada, la disciplina en què s'ha convertit en un autèntic mestre, és la fotografia nocturna, sobretot en el que rep el nom de lightpainting: pintar amb llum. Aquesta especialitat requereix una tècnica acurada, molta pa-

ciència i una posada en escena meticulosa, amb llargues exposicions difícils de controlar. «El Caballo», com li diem tots afectuosament, brilla aquí amb la seva llum particular, colorista i creadora; hi ha trobat la seva manera d'expressar-se i ho fa molt bé.

No ha parat de rebre guardons nacionals i estatals que el situen en un lloc rellevant de la fotografia, sense deixar de banda el seu compromís amb La Cultural (ACE).

La cooperativa de Bombers de Barcelona del 1938

Marc Ferrer

Una cooperativa és una empresa la propietat de la qual pertany als seus membres, que en són socis i la gestionen per abastir-se de productes, serveis o treball, i que a més en comparteixen els rendiments i beneficis.

El cooperativisme va néixer amb la revolució industrial a mitjan segle XIX a Anglaterra i va arribar a casa nostra per les mateixes dates, com a eina d'organització de la classe treballadora que rebutja l'explotació capitalista i cerca alternatives a les seves pitjors condicions de vida.

El cooperativisme va tenir el seu màxim esplendor a Catalunya durant la Segona República i sobretot durant la Guerra Civil.

Una història poc coneguda dels Bombers de Barcelona és la cooperativa que es va crear dins el cos precisament durant la Guerra Civil.

Cap a finals del 1937 la rereguarda barcelonina es caracteritzava per les dificultats d'aconseguir proveïments i comprar aliments. Des de l'inici de la guerra, a nivell general, el cost de la vida s'havia quadruplicat. La guerra havia comportat una pujada de preus constant, especialment al mercat negre, on es podien comprar els béns de primera necessitat que escassejaven als establiments i mercats convencionals.

La vida s'anava encarint i els salaris no van seguir la corba ascendent dels preus, de manera que la majoria de la població va perdre poder

Segell de la Cooperativa de Bombers de Barcelona

adquisitiu. Els bombers també es van veure afectats per l'escalada de preus, ja que les seves retribucions eren pràcticament les mateixes que abans de la guerra.

Per això, amb la finalitat d'ajudar els bombers i les seves famílies es va crear una cooperativa amb el nom de Societat Cooperativa Bombers de Barcelona. Ens queda el dubte de si la creació de la cooperativa va ser una iniciativa voluntària dels mateixos bombers o una imposició de les autoritats.

L'objectiu d'unir-se era beneficiar-se de la compra comuna, amb la idea de millorar la condició social i econòmica dels associats a la cooperativa tot substituint el lucre en les relacions socials per la solidaritat en la prestació de serveis. Com? Distribuïnt productes de consum i impulsant obres socials entre els associats.

Els associats podien ser persones d'ambdós sexes de més de 16 anys i havien d'abonar una subscripció de dues-centes pessetes, a pagar durant un període mí-

nim de tres anys, en terminis mensuals o setmanals. A canvi, l'associat podria comprar els articles que necessités, amb la condició de fer prestacions de serveis, i, lògicament, tenia dret a assistir als actes, reunions i assemblees que es convoquessin.

El 12 de gener del 1938 van quedar aprovats i registrats al Consell Superior de la Cooperació els estatuts de la Societat Cooperativa Bombers de Barcelona com a cooperativa popular de consumidors de classe A. Inscrita en el registre del Servei de Coopera-

ció amb el número 2.531, s'havia constituït d'acord amb la legalitat vigent.

Amb els estatuts aprovats, el dia 23 del mateix mes de gener es va escollir, en una assemblea a la qual van assistir més de tres-centes persones, la junta directiva i la comissió revisora de comptes de la cooperativa.

La junta estava formada per Luis Espinosa, president; Pere Sancho, vicepresident; Crescenciano Vázquez, vicesecretari; Joan Farrés, tesorero; Eduard Ruiz, comptador, i Félix Sáez, Ramon Llauredor i Salvador Espinós, vocals. La comissió revisora de comptes estava formada per Francesc Campoy, Ramon Boronat i Fabià Coll.

La cooperativa va arribar a tenir més de 360 persones associades, la majoria de les quals eren membres del cos de bombers, que s'integraven a la cooperativa amb les seves famílies, tot i que també hi havia socis que no eren bombers. Tothom tenia una targeta de racionament per tal d'adquirir

Carnet de soci de la cooperativa

rir els productes i que era indispensable per rebre el gènere que es repartia. A la targeta, a més de constar-hi el nom, el cognom i l'adreça del soci, s'hi registraven els noms i cognoms d'altres persones que compartien la targeta de racionament, normalment la família de l'associat.

Arriben les represàlies

Amb la victòria feixista el 1939, la dictadura franquista va ordenar la dissolució de totes les cooperatives, i evidentment la dels bombers també va quedar suspesa. Els dotze bombers que havien tingut càrrec a la junta van patir un expedient de depuració. Així, tres d'aquests bombers van ser destituïts «por rojos»: Luis Espinosa, Francesc Campoy i Fabià Coll; dos van rebre una sanció temporal sense sou ni feina: Crescenciano Vázquez (un mes) i Eduard Ruiz (quatre mesos). La resta, Pere Sancho, Jaume Esteve, Joan Farrés, Félix Sáez, Ramon Llaurador, Ramon Boronat i Salvador Espinós, no van patir cap tipus de sanció.

El president de la cooperativa, Luis Espinosa, va ser sancionat amb la destitució del cos de bombers el febrer del 1940 amb pèrdua de tots els drets, excepte els de caràcter passiu. L'acusaven de ser un dels fundadors de la secció sindical de la CNT i president de la Cooperativa de Bombers, a més de qualificar-lo de «furibundo revolucionario y gran propagandista» i d'acusar-lo de portar pistola i amenaçar persones de dretes. Va presentar un recurs, però va ser desestimat el 05/01/1942.

Fabià Coll se n'havia anat a viure a Verdú (Urgell) a

finals de gener del 1938 a causa d'una malaltia que l'impossibilitava per exercir de bomber. Va estar de baixa fins al setembre del 1939. El febrer del 1940 va ser sancionat amb la destitució i la pèrdua de tots els drets, excepte els de caràcter passiu, acusat de ser d'esquerres i de tenir càrrecs a la CNT.

Qui més va patir la repressió franquista va ser Francesc Campoy, que també va ser sancionat amb la destitució i la pèrdua de tots els drets, excepte els de caràcter passiu, el febrer del 1940, acusat de ser membre de la CNT i anarquista, d'anar sempre armat i de delatar companys de dretes. Anteriorment, a principis de gener del 1940, l'havien detingut per l'acusació de ser militant de la CNT, de portar arma curta durant la guerra, de viure en una casa requisada per les patrulles de control i de la detenció del bomber falangista Bartolomé Isasa. El 14 de juny del mateix any Campoy va ser jutjat en consell de guerra i condemnat a dot-

ze anys i un dia de reclusió temporal. Va quedar en llibertat abans de complir tota la sentència gràcies a un decret del 9 d'octubre del 1945

per qual es concedia l'indult total als condemnats per delictes de rebel·lió militar i d'altres comesos fins a l'1 d'abril del 1939.

Primera pàgina dels estatuts de la cooperativa

Un grup de bombers de guàrdia durant la Guerra Civil. (Autor desconegut / Família Llanerars)

Els bombers de la Fabra & Coats

Foto actual de la fàbrica de Sant Andreu. Foto: Joan Pedreny

Joan Pedreny

Els orígens del que ara es coneix com a Fabra i Coats els hem d'anar a buscar a l'any 1837, quan Ferran Puig, juntament amb Jaume Portabella, s'estableixen a Sant Andreu del Palomar i creen El Vapor del Fil, una fàbrica de filats i torçats.

La filla de Ferran Puig es va casar amb Camil Fabra i conjuntament amb els Portabella van anar engrandint l'empresa, de manera que a la darrereria del segle XIX Sucesores de Fabra y Portabella, com es deia l'empresa en aquells moments, era la primera

d'Espanya en fils de cosir.

El 22 d'abril del 1903, per uns acords signats a Manchester, Sucesores de Fabra y Portabella es fusiona amb J&P Coats, una empresa escocesa que era líder mundial en el sector tèxtil. Neix així la Compañía Anónima Hilaturas de Fabra & Coats, que és la que ha perdurat fins ara.

Brigada de bombers

La incorporació de J&P Coats fa que la prevenció d'incendis passi a ser un dels eixos prioritaris de la nova empresa. El mateix 1903 s'instal·len a les fàbriques de Sant Andreu, Sant Martí i Badalona mecanismes d'extinció automàtics d'aigua (*sprinklers*), que funcionaven amb l'energia de les màquines de va-

por. L'any 1900 la fàbrica construïda pels escocesos a Torelló va ser la primera a Catalunya a disposar d'aquesta instal·lació. El recinte de la Fabra i Coats de Sant Andreu encara conserva a les parets els rètols de «Boca d'incendis» amb el seu número i la distància a la qual trobarem l'hidrant més proper.

L'any 1904, un any després de la fusió, s'incorporen bombers a les fàbriques de Sant Andreu, Sant Martí i Badalona.

Els Amics de Fabra i Coats ens manifesten que els bombers de la Fabra rebien formació dels Bombers de Barcelona al parc de l'Eixample, al carrer Provença, probablement en temps de la Segona República o en la postguerra. Cada sis mesos la meitat de la plantilla de

Brigada Bombers de Fabra i Coats. Foto: Amics de la Fabra i Coats

bombers de la Fabra i Coats feia sessions formatives i passats quinze dies ho feia l'altra meitat. Les tres fàbriques comptaven amb un total de trenta-dos bombers, cosa que vol dir que cada torn de treball comptava amb cinc o sis bombers.

Des del 1904 fins al 1985 els bombers de les fàbriques assumien exclusivament les tasques de bomber, que incloïen el manteniment i revisió periòdica de tot l'equipament de protecció contra incendis: galledes d'aigua, extintors portàtils, etc., i cada divendres es comprovaven les bombes de pressió, accionades a vapor, i es feien sonar les campanes situades als carrers de totes les fàbriques. Ara bé, el dia de Reis la funció dels bombers era anar al camp d'esports de la Fabra i Coats i, abillats amb el vestit de gala, donar els joguets als fills i filles de les treballadores i treballadors de l'empresa.

Després de l'any 1985, quan l'empresa va començar a reduir la càrrega de treball a Catalunya, els bombers van passar a fer més feines i se'ls anomenava «Bomberos porteros y pesadores», com es feia constar als fulls de salari. Els locals dels bombers sempre eren al costat de les porteries, i els marcadors de les bàscules de pesar estaven situats dins la porteria. Els bombers, doncs, anotaven el pes de tots els camions que entraven i sortien de la fàbrica.

La fàbrica de Badalona va ser la primera a tancar, l'any 1981; l'any 1993 va plegar la de Sant Martí, i l'any 2000 la de Torelló. La darrera a tancar la producció va ser la de Sant Andreu, l'any 2005.

Agraïm la predisposició i el bon tarannà amb què ens han rebut els Amics de la Fabra i Coats i us encoratgem perquè visiteu el que resta d'aquesta empresa, que va ser una de les millors indústries tèxtils de la seva època.
<https://www.amicsfabracocats.com/>

Instal·lació d'extinció automàtica d'aigua (Sprinkler). Foto: Joan Pedreny

Senyalització boca d'incendi a paret (BI) i tapa de Hidrant (HV). Foto: Joan Andrés

El Monument al Bomber

Inauguració de l'estàtua, el 1967

Cau del Jubilat dels Bombers de Barcelona

El dia 26 de gener del 1967 es va inaugurar el que va proclamar-se com a monument al bomber. El seu emplaçament originari era al xamfrà dels carrers Provença i Villarroel, al costat del Parc Central de Bombers de Barcelona, en un jardinet que es va crear a l'espai lliure resultant de la construcció d'un grup d'habitatges al carrer Villarroel, al costat del parc.

La iniciativa d'executar aquest monument va néixer a Ràdio Nacional d'Espanya quan era delegat del Servei José Luis Torres Cáceres, durant l'alcaldia de

Josep Maria de Porcioles i Colomer, que van ser els encarregats de la inauguració del monument en un acte solemne.

L'estàtua representa un bomber que salva una nena d'un sinistre i és obra de l'escultor Sebastià Badia, deixeble del conegut escultor català Manolo Hugué, que va agafar com a model el bomber dels nostre cos Francesc Gascón Alberó. Durant anys el monument ha complert la funció que se li va donar i tant nosaltres, en dates assenyalades, com els ciutadans anònims, en qualsevol moment, l'hem fet servir per dipositar-hi rams de flors en homenatge als bombers,

Parlament de l'alcalde Porcioles, amb Sebastià Badia, autor de l'escultura, Josep Maria Jordan, cap de Bombers de Barcelona, i Torres Cáceres, delegat de Protecció Ciutadana de l'Ajuntament

especialment als que ens han deixat en el compliment del seu deure.

Però enteníem que un monument, per ser-ho, necessita una dedicatòria explícita, cosa que ens va fer pensar a complementar-lo de manera adient. Així, des de la creació del Cau del Jubilat com a secció de l'Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona, el març del 1996, el delegat del Cau Josep Martí i Boria va mantenir la idea fins a inte-

ressar els altres membres de la junta en el projecte d'una placa que completés dignament el monument en aquest espai.

El projecte es va aprovar en l'assemblea general ordinària del mes de febrer del 1999 i va portar-se a terme encastant la dedicatòria en un bloc de pedra que prové del massís de Montserrat. La proposta a l'assemblea plantejava tres possibilitats: interessar l'Ajuntament per tal que la inscripció anés al seu càrrec, buscar una empresa

L'alcalde Clos, inaugurant la placa, el 1999

que la financés o, com a tercera opció, costejar-la per subscripció entre nosaltres.

Es va escollir la tercera possibilitat per aclamació, i tot i que en un primer moment això volia dir fer una recollida de fons entre els jubilats, de seguida vam entendre que també hauria d'incloure els bombers en actiu.

Així, el 8 de març del 1999 vam iniciar la celebració de la festa del nostre patró Sant Joan de Déu amb la inauguració de la placa esmentada, fosa en bronze i encastada en la pedra, que va quedar fixada a terra davant l'estàtua. La inscripció és la següent:

**BOMBERS DE
BARCELONA
EN MEMÒRIA
DELS COMPANYS
MORTS
AL SERVEI DELS
CIUTADANS**

Gràcies a aquesta dedicatòria podem considerar, ara sí, que el conjunt constitueix un veritable Monument al Bomber, i no solament de Barcelona, sinó de qualsevol altra població o país.

Una vegada enderrocada el Parc Central del carrer Provença l'any 2010, l'estàtua es va traslladar al barri del Poblenou, al costat del Parc de Llevant, al carrer Castella. Un cop acabada la remodelació del parc del Poble-sec del carrer Lleida, es va traslladar a l'emplaçament actual.

El Museu de Bombers i Parc de la Prevenció, antic parc del Poble-sec, té al recinte d'accés l'espai que s'ha configurat com a memorial de tots els companys de Bombers de Barcelona que ens han deixat en acte de servei i el recordatori dels que sent bombers de Barcelona van ser reclosos en camps de concentració. El Monument al Bomber es va instal·lar l'11 de novembre del 2016 en aquest lloc, al costat de l'entrada i com a part de tot el conjunt.

El monument al parc de Llevant el 2011. Foto: Ricard Cervantes

El monument a la cantonada dels carrers Provença i Villarroel

El monument al Parc de la Prevenció, el dia del Patró

Finançament i normativa del Sistema d'Emergències de Catalunya

Manel Pardo

Costa començar a parlar-ne, sobretot perquè sempre que ho he intentat m'he trobat una indiferència general dels meus interlocutors un cop han passat més de cinc minuts d'exposició. Una explicació podria ser que soc un mal narrador i una altra seria que a ningú de la classe política li ha interessat ni ha pensat quin ha de ser el model que reguli el Sistema d'Emergències de Catalunya (Protecció Civil i Extinció d'Incendis).

No sé si és perquè la matèria és massa densa i molt normativa o si és a conseqüència de no haver complert, durant més de trenta anys, les obligacions legals respecte al finançament del sistema per part de tots els organismes de les diferents administracions que actuen a Catalunya. Sigui el que sigui, no en volen parlar gaire, amb honroses excepcions.

En són corresponsables els municipis que havien de pagar el servei d'extinció i les diputacions de l'administració de l'Estat que no han pagat el que per llei els correspon. L'administració de la Generalitat ha aportat la major part del finançament —en podríem dir infrafinançament—, i ha gestionat les aportacions de les companyies d'assegurances

(Unión Española de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras, UNESPA), sense tenir en compte que aquestes aportacions havien de ser finalistes. La base normativa i les sentències del Tribunal Superior de Justícia (TSJ) sobre el tema ho certifiquen i, tot i així, les interpretacions administratives sempre han estat contràries als interessos de la millora del servei.

No voldria provocar l'avorriment del lector i per això no entraré en una descripció específica de tota la normativa, però sí que us asseguro que hi ha un fons normatiu suficient per haver fet les coses de manera correcta, sobretot en el cas del finançament, amb la Llei 19/1988 d'Hisendes Locals, que estableix el règim de les contribucions especials que regula les aportacions de les companyies d'assegurances. Aquestes aportacions han de ser finalistes i destinades a inversió per a la millora del servei, i és evident que això s'ha obviat durant el 90% dels darrers trenta anys. Aquí hi podríem afegir la figura del gravamen de protecció civil, també finalista, que tampoc s'ha destinat al territori on s'ha recaptat.

Segons la Llei 7/85 de Bases de Règim Local tenim dues competències municipals, la de protecció civil i la d'extinció d'incendis, que

han de ser ateses pels municipis de més de 20.000 habitants. El Sistema d'Emergències de Catalunya s'ha de basar en la materialització d'aquestes dues competències en els seus àmbits d'aplicació, al nivell local (municipis) i al nivell nacional (Generalitat).

A Catalunya, els municipis petits van passar la gestió d'aquestes competències a les diputacions, que al seu torn, via decrets de la Generalitat, van traspasar la prestació del servei d'extinció d'incendis a la Generalitat de Catalunya, cosa que va comportar la subrogació de totes les obligacions de la Diputació per part de la Generalitat.

El govern de la Generalitat va crear una normativa per a cada competència que havia de prestar: la Llei 5/94 de Bombers de Catalunya i la Llei 4/97 de Protecció Civil. Els Bombers quedaven establerts com a cos operatiu d'intervenció en totes les emergències i la Protecció Civil com a conjunt d'elements d'anàlisi dels riscos derivats de les emergències i la seva minimització, amb la planificació —segons la normativa estatal— per afrontar cada un dels riscos establerts i, en cas d'emergència, tenir els elements humans i materials adequats per coordinar tots els cossos operatius disponibles i mantenir els recursos logístics de tot el país.

La protecció civil i l'extinció d'incendis són competència dels municipis de més de 20.000 habitants

Un impost finalista

Així doncs, per a les emergències tenim dues normatives bàsiques d'aplicació, a part de les lleis sectorials referents a altres cossos i a figures de personal voluntari. Aquestes dues normatives, sobretot la de Bombers, s'apliquen a la competència d'extinció d'incendis i contenen una sèrie d'articles que parlen del seu finançament. Es preveu, així, la creació d'una contribució especial per a «l'establiment i millora del Servei» en tot l'àmbit de la Generalitat tret de Barcelona. Aquesta figura ja s'havia creat amb la Llei 19/88 d'Hisendes Locals, que és municipalista perquè les contribucions espe-

cials només són de caràcter municipal. A més a més, la Generalitat ja s'havia subrogat via decret el deure de cobrar en nom dels municipis l'import corresponent a les companyies d'assegurances (UNESPA).

Perquè s'entengui millor, a Catalunya tenim dos cossos de Bombers, el de la ciutat de Barcelona i el de la Generalitat de Catalunya. Doncs Barcelona cobra directament la seva part de les companyies d'assegurances —uns nou milions d'euros—, d'acord amb la normativa d'hisendes locals, i la Generalitat cobra els diners corresponents a la resta de municipis on presta el servei —uns vint-i-sis milions d'euros— en virtut de la

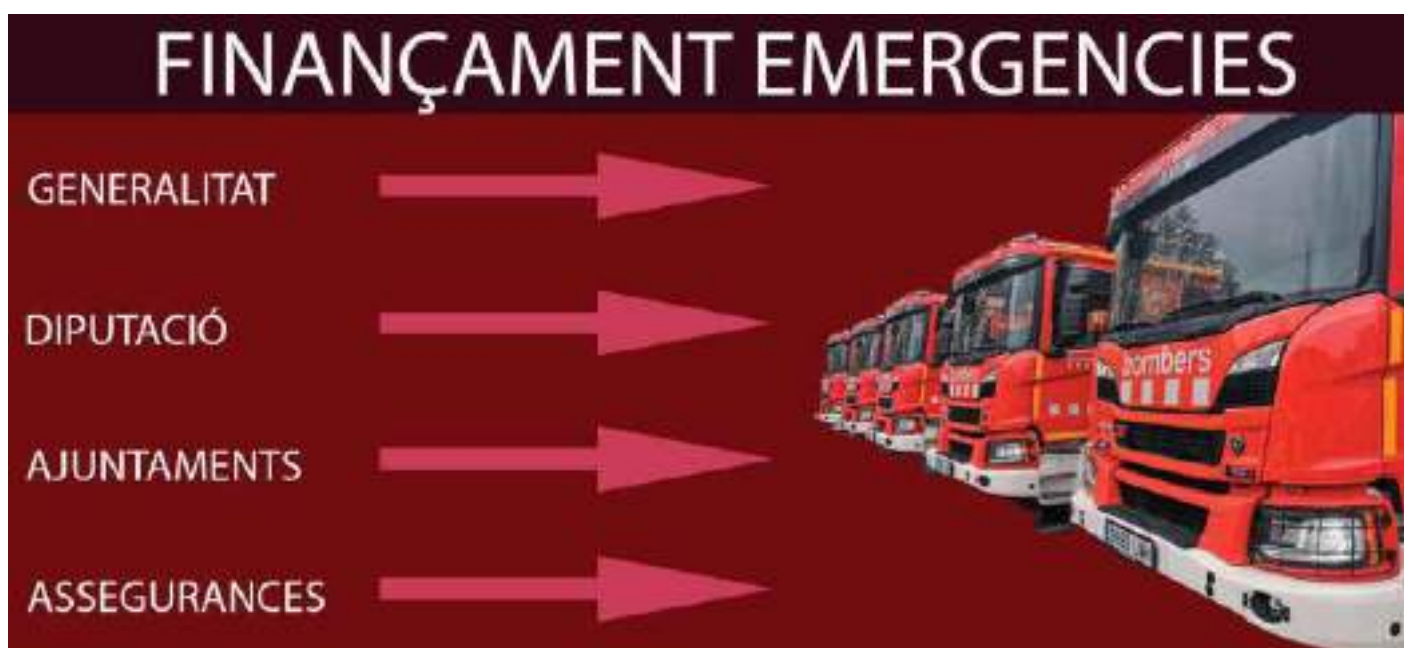
subrogació de l'any 1982 i no per l'aplicació de la llei de bombers, amb un instrument contrari a la Llei de d'Hisendes Locals.

Per altra banda, sí que és un tribut propi de la Generalitat l'impost de protecció civil —tres milions d'euros anuals—, que grava els elements patrimonials destinats a activitats de les quals es pugui derivar l'activació de plans de protecció civil, amb la finalitat de contribuir a finançar l'execució d'aquests plans. És un impost finalista i, per tant, els diners recaptats s'han d'invertir al mateix territori on s'han recollit. En conseqüència, l'Ajuntament de Barcelona i la resta de municipis amb activitats de risc haurien de

rebre la part proporcional que els pertoca com a administracions competents, d'acord amb la Llei 7/85 de Bases de Règim Local.

Tanmateix, els últims trenta anys, fins al 2018, el Pla Estratègic elaborat pel Govern va valorar el forat d'inversió a tot el Sistema d'Emergències de Catalunya en uns 250 milions d'euros; això sense tenir en compte la mancança financera de Protecció Civil.

I què hem de fer per solucionar-ho? Això serà el tema d'un altre article.

Lona de salvament

Joan Andrés

La lona de salvament, també anomenada manta de salvament, era una eina dels bombers que s'utilitzava per salvar les persones que fugien de les flames en els incendis dels edificis. Consistia en una lona circular que, sostinguda per un elevat nombre de bombers, esmorteïa el cop de la caiguda de les persones que s'hi llançaven.

La seva eficàcia, però, era molt limitada, i estava condicionada per l'altura del llançament. A partir de les tres o quatre plantes, la probabilitat de supervivència anava disminuint. Es considerava que sis pisos era la màxima altura d'ús, tot i que hi ha constància que el 1930, en un incendi a la ciutat de Chicago, tres persones es van salvar saltant des d'una vuitena planta.

La lona de salvament també suposava un risc per als bombers que la sostenien, perquè la força de la caiguda era molt forta i la persona que saltava podia arribar a caure sobre els bombers.

A Bombers de Barcelona van tenir diversos accidents mentre es feien pràctiques amb la lona. En un d'ells, el company Eduardo López Carmona va patir un cop que li va causar greus seqüeles, que li van durar fins a la mort, el 2022.

Per aquests motius, la lona es va anar substituint per les autoescales i els matalassos de salvament.

El matalàs de salvament és un gran coixí d'aire que s'infla amb una botella d'aire comprimit, cosa que en permet una ràpida col·locació. El matalàs no comporta risc per als bombers i, segons el model, és útil fins a un salt de 16, 25 o 60 metres.

Pràctiques al parc Central (Eixample)

Tot i que en aquesta revista ja s'anunciava el matalàs de salvament el 1976, va trigar molts anys a incorporar-se a l'equipament de les autoescales. El 1988 una sentència en contra dels Bombers de Bilbao, per no haver utilitzat el matalàs de salvament en un suïcidi, va accelerar-ne la compra als principals serveis de l'Estat. A Barcelona es van incorporar cap al 1990, i en aquell temps es van deixar definitivament fora de servei les lones de salvament.

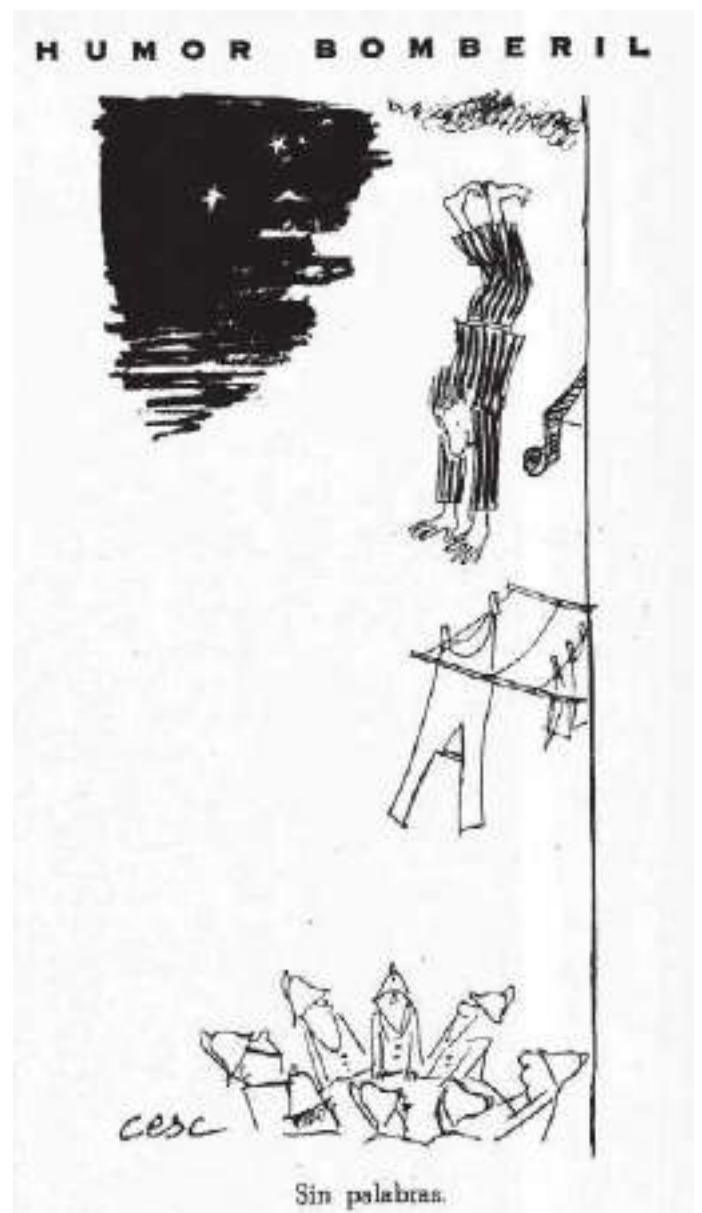
La lona de salvament ha estat un recurs molt utilitzat pels humoristes. En aquesta mateixa revista, el dibuixant Cesc va publicar diversos acudits als anys 1959 i 1960, i en tres ocasions la lona n'era la protagonista. També ho va ser en el calendari de Bombers de Barcelona del 2008, en benefici de l'AECC-Catalunya Contra el Càncer; en aquesta ocasió, hi apareixia el famós actor Santi Millán saltant sobre la lona.

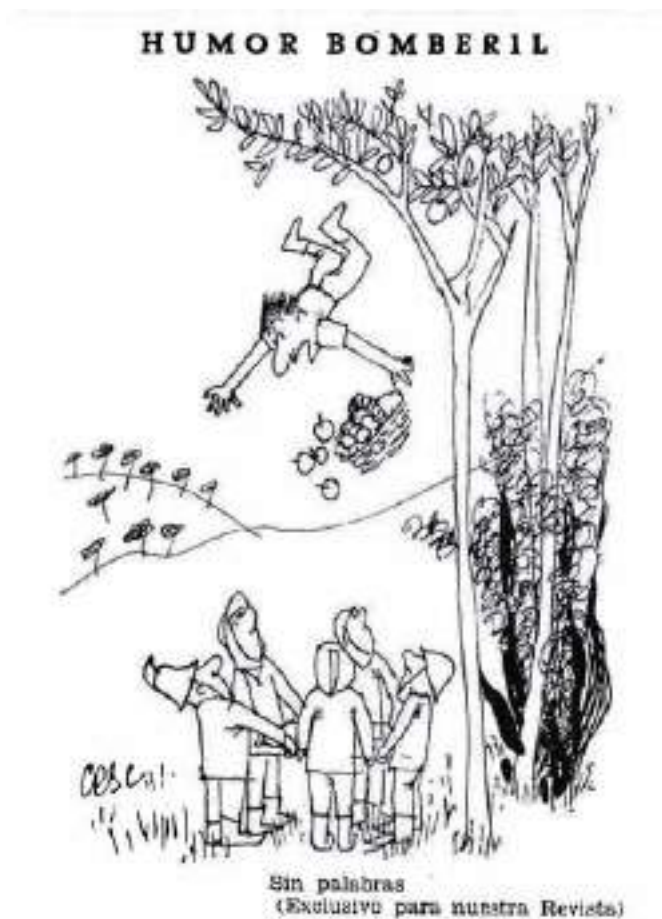
Santi Millán al calendari solidari de Bombers de Barcelona del 2008

Anunci del matalàs de salvament en aquesta revista, l'any 1976

Acudits del Cesc per aquesta revista, anys 1950 i 1960

Bombers gegants

Joan Andrés

Els gegants, així com els gegantons i els capgrossos, són un element del folklore català molt popular a les festes majors. Generalment representen reis, nobles o personatges que identifiquen una població. Però també n'hi ha alguns que representen bombers. En podem trobar a Catalunya i també al nord de França i a Bèlgica, llocs on també són populars els gegants. A continuació en fem una relació.

Barcelona

A la ciutat de Barcelona hi ha dos gegantons bombers que són germans bessons: el **gegantó Roger el Bomber**, de la Colla Gegantera de Montbau, i el **gegantó Xavier el Bomber**, de la Colla dels Gegants del Poblenou. Els va construir el 2011 Ricard Rosselló, a partir d'un capgròs de bomber. Tots dos tenen el rostre exactament igual, però l'uniforme diferent: el Roger el té vermell, amb l'escut de l'Agrupació Cultural i Esportiva de Bombers de Barcelona, i el Xavier el té blau, amb l'antic escut del Cos de Bombers de Barcelona. Els dos gegants són del tipus *manotes*, que no tenen els braços rígids.

Gegantó Xavier el Bomber, de la Colla dels Gegants del Poblenou

Gegantó Roger el Bomber, de la Colla Gegantera de Montbau

Gegant Pimpon i gegantó Pimpon Junior, de Lessines, Bèlgica

Bèlgica

A Bèlgica, al municipi de Lessines, a prop de la frontera amb França, tenen el gegant **Pimpon** i el gegantó **Pimpon Junior**. Tots dos van vestits amb l'uniforme i el casc dels Bombers de Bèlgica actuals.

Girona

A la ciutat de Girona hi havia el **gegantó Narcís**. Es va construir al taller de Terrassa El Drac Petit de Jordi Grau, basat en dibuixos de Joaquim Pla i Dalmau. El gegantó es va batejar el diumenge 5 de novembre del 1995, amb l'acompanyament de 22 colles geganteres, a la plaça de la Constitució – Santa Susanna del Mercadal. Els padrins van ser els Bombers de la Generalitat, i els Bombers de Barcelona varen ser els convidats d'honor de la cerimònia.

Gegantó Narcís, de Girona

La construcció del casc, els botons amb l'escut de la ciutat de Girona i la mànega van anar a càrrec de Ramon Bosch, que va dotar la figura dels accessoris que duïen els bombers l'any 1920. El vestit va ser obra de Ramon Roig, de Terrassa. El gegantó es va finançar amb una recollida pública de fons, a canvi d'un diploma acreditatiu de la contribució.

El gegantó Narcís va participar en algunes sortides dels gegants de Girona, que inclouen la inauguració de les Fires de Sant Narcís. Les seves sortides anaven acompanyades d'un grup de mainada vestida de bomber, amb una galleda a punt per apagar focs, igual que el gegantó amb la seva mànega.

Tarragona

L'Associació de Veïns i Veïnes La Unió de Sant Pere i Sant Pau, de Tarragona, té una colla gegantera que el 2005 va incorporar dos capgrossos, els **Nanos Bombers**, construïts per Joguina Hernández d'Olot. Els capgrossos corresponen a un bomber i una bombera i pesen cinc quilos cadascun. Van vestits amb camisola grana amb punys i colls negres, sota la qual es poden veure els pantalons blancs dels portants, i a l'esquena duen una motxilla amb un fumigador de cinc quilos ple d'aigua i proveït d'una mànega per fer honor al seu nom i ruixar els nens i nenes.

Nanos Bombers, de La Unió de Sant Pere i Sant Pau, a Tarragona.

Gegants Maria Vilademàger i Andreu d'Ancosa, de la Colla de Geganters i Grallers de la Llacuna

La Llacuna

A la Llacuna (comarca de l'Anoia) es va construir el 1994 una parella de gegants bombers, amb el nom dels patrons de la població: **Andreu i Maria**. El constructor va ser Àlvar Ymberton. L'any 2009 Sento Vall i Castelló els va reconstruir en fibra de vidre. El fet que representin un bomber i una bombera és degut a l'existència d'un parc de bombers voluntaris al municipi i va ser un homenatge a tots ells i a tots els cossos de bombers i bombers de Catalunya i d'arreu.

L'any 2014, la Colla de Geganters i Grallers de la Llacuna va substituir els antics gegants bombers per la **Maria Vilademàger** i l'**Andreu d'Ancosa**, que van vestits amb l'uniforme actual dels Bombers de la Generalitat de Catalunya. Construïts per Toni Mujal, mesuren 3,43 m i 3,67 m, respectivament.

Valls

La Colla Geganter La Pessigolla de Valls (comarca de l'Alt Camp) té una gegantona amb manotes articulades que representa una bombera. Es va batejar el 2015 amb el nom de **Carmen la Bombera**. Construïda pel taller Art Temàtic, té una alçada de 2,80 m.

Gegantona Carmen la Bombera, de la Colla Geganter La Pessigolla de Valls

França

Al nord de França, prop de Bèlgica, trobem gegants bombers al municipi de Sin-le-Noble, on tenen el gegant **Caporel Villain**, que va vestit amb uniforme i casc antics, i el gegant **Jeannot**, que porta l'uniforme de bomber forestal.

Hi ha un altre gegant bomber al poble d'Aniche, també al nord: **Bernard le Pompier**, que porta l'uniforme i el casc dels

bombers francesos actuals i una llança d'aigua a les mans.

El Bernard es va construir el 2006 i va ser batejat al parc de bombers de Denain, en honor a un bomber jubilat molt popular al municipi, i el 2021 se'l va ser traslladar al poble veí d'Aniche. Fa quatre metres d'alçada i està fet amb una estructura de fusta i vímet; la cara i el casc són de resina.

Gegant Caporel Villain, de Sin-le-Noble, França

Gegant Bernard le Pompier, d'Aniche, França

Gegant Jeannot, de Sin-le-Noble, França

Ser bomber al CERN

Manel Parada

El CERN, Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire, amb nom oficial espanyol Organización Europea para la Investigación Nuclear, es va fundar a Ginebra (Suïssa) l'any 1954 amb el propòsit d'investigar en física nuclear en el camp civil i de servir d'instrument d'unió i treball en comú dels països europeus pocs anys després del final de la Segona Guerra Mundial.

Des de l'any 1954, el CERN ha anat creixent en nombre de països participants (dels dotze inicials ha passat als vint-i-tres actuals), ha arribat a ser el centre de referència mundial en investigació nuclear i ha construït la màquina creada per l'home més gran del món, l'accelerador de partícules LHC (Gran Col·lisionador d'Hadrons). El centre està situat en territori de França i Suïssa alhora. De fet, segons Google Maps, la frontera entre aquests dos països passa subtilment just davant del parc de bombers del CERN.

El propòsit del CERN és la investigació nuclear amb caràcter científic i la recerca en noves tecnologies, paral·leles a la investigació principal, que es puguin aplicar en la vida quotidiana. Per exemple, si esteu llegint aquest article mitjançant internet, heu de saber que internet —la World Wide Web, www— es va crear al CERN l'any 1989 per poder intercanviar informació i dades científiques amb investigadors i universitats d'arreu del món.

Treballs al Gran Col·lisionador d'Hadrons (LHC).

El cos de bombers del CERN rep el nom de CERN Fire and Rescue Service (en endavant, CFRS). Vaig tenir la sort de ser bomber al CERN durant cinc anys, des del 2013 fins al 2018; va ser una experiència professional i personal absolutament inigualable. De caporal del Cos de Bombers de la Generalitat vaig passar al CFRS, on vaig començar com a bomber al grup de riscos tecnològics. Al cap de divuit mesos vaig ascendir a leading firefighter (caporal), i al final de la meua trajectòria al CFRS, a wachtmann (cap d'equip).

Els bombers del CERN donen servei a totes les persones i instal·lacions del cen-

tre, i han de donar resposta als diferents riscos que hi podem trobar: risc químic, criogènic, radiològic, rescat en alçada i en entorns de difícil accés i incendis, i també han de donar la primera resposta sanitària en cas d'emergència mèdica. A més a més del treball operatiu, els bombers del CFRS han de controlar les instal·lacions contra incendis i fer-ne el manteniment, fer projectes de millora de l'operativitat del parc de bombers i impartir formació en seguretat als treballadors del CERN.

Per donar resposta a tot això, el CFRS està format per bombers dels diversos estats membres. En l'actualitat aquest cos el compo-

nen bombers de dotze nacionalitats, i el CERN recluta bombers periòdicament per cobrir les places que queden vacants. Els contractes són de cinc a vuit anys, amb la possibilitat, eventualment, d'optar a una plaça fixa. El contracte, en qualsevol cas, equival a ser funcionari internacional. Per poder-hi accedir cal ser bomber d'un dels estats membres, tenir un mínim de cinc anys d'experiència i dominar l'anglès o el francès, les dues llengües oficials del CERN.

Sempre hi ha centenars de sol·licituds per a les places que es publiquen. El nombre de places que s'ofereixen sol oscil·lar entre quatre i set. Per cobrir-les, primer es fa una selecció entre els currículums presentats, i després una entrevista online. Finalment, es convoca unes tres persones per cada plaça oferta, que han d'anar al CERN a fer les proves finals al parc de bombers. Jo les vaig fer un divendres del mes de desembre del 2012, i recordo perfectament els nervis i l'alegria continguda al veure la trucada de Suïss-

Impartint formació a treballadors del CERN

sa al meu mòbil el dilluns següent al matí. En aquell moment vaig pensar que m'havien seleccionat, i era així... En aquell precís instant va començar una aventura màgica!

El parc mòbil del CERN disposa de dues autobombes, dues ambulàncies i tres vehicles de càrrega flexi amb diferents mòduls, que se seleccionen segons el servei que s'hagi de fer. També disposa de vehicles elèctrics per desplaçar-se pels 70 km de túnels que té en total el CERN entre els diferents acceleradors i experiments.

El nombre total de bombers, caporals, caps de grup i oficials és d'uns 45. El mínim de bombers de guàrdia són vuit, i s'estructuren de la manera següent:

Un cap de grup.

Un caporal i tres bombers de riscos tecnològics, que fan sortida amb una autobomba.

Dos bombers especialistes en emergències sanitàries.

Un bomber especialista en comunicacions, que s'encarrega de la central d'alarmes.

Ritme de treball

Es treballa per torns rotatius de dotze hores. Es fan dues guàrdies de dia, seguides de dues guàrdies de nit, per descansar quatre dies. Però, a més a més, hi ha moltes jornades de formació i projectes contínuament (unes dues-centes hores anuals). Jo hi vaig fer una formació i unes pràctiques que és possible que no torni a fer mai més en la meua vida professional, com ara unes pràctiques d'intervenció en una gran fuga d'àcid sulfúric, en la qual havíem de taponar una fuga a pressió amb producte real, equipat amb N3.

Segurament us deu preguntar si aquests bombers tenen gaires serveis. La resposta és que sí: el parc de bombers del CFRS fa unes 1.500 sortides cada any, la majoria per alarmes de foc i serveis de l'ambulància. Habitualment no hi ha grans emergències, però el ritme i l'horari de les revisions, les pràctiques, la formació, a més de les hores dedicades al coneixement del CERN i el manteniment de les instal·lacions

contra incendis, sense comptar les 1.500 sortides anuals, fan que la càrrega de treball sigui elevada.

Com a experiència professional, un bomber que acaba d'arribar al CFRS ha de fer una formació d'uns dos mesos per conèixer els riscos principals del CERN i els protocols de resposta dels bombers en cas d'emergència. Les instal·lacions són tan grans i complexes que, normalment, fins que un bomber no s'ha passat almenys dos anys al CERN no té prou coneixements per moure's pel complex amb total autonomia.

Al bomber nouvingut se li assignarà una especialitat de les tres existents: riscos tecnològics, ambulància i comunicacions. En aquesta especialitat o pole, el bomber rebrà molta formació complementària al llarg de la seva estada al CERN. També té possibilitat d'ascendir.

En el pla personal, els bombers i les seves famílies tenen molts avantatges que faciliten la vida com a expatriats. Els sous

són elevats, hi ha una assegurança mèdica molt completa i fins i tot reben ajudes per als estudis dels fills. De tota manera, és evident que instal·lar-se en un altre país pot ser difícil, en alguns casos. Abans de decidir fer el pas de presentar-se al CFRS s'ha de valorar tot.

Personalment, jo al CERN hi vaig tenir una experiència globalment molt positiva. Treballar en un ambient internacional, fer cursos molt avançats en matèries com NRBQ (defensa nuclear, radiològica, biològica i química), rescat en altura i incendis estructurals, aprendre tècniques d'altres països, millorar els dos idiomes oficials, conviure en un entorn amb operaris, científics i treballadors d'arreu del món, tot plegat em va enriquir molt professionalment.

D'altra banda, a Ginebra i el seu entorn hi ha moltes opcions de fer esport, fer turisme per França i Suïssa, descobrir nous indrets i cultures, etc. És tota una vida nova que s'ha d'aprofitar.

Jo recomanaria a qualsevol bomber o bombera amb inquietuds i ganes de treballar en un altre país que valori intentar arribar a ser bomber del CERN!

Pràctiques de la brigada de bombers del CERN

XXXIII JORNADAS NACIONALES DE SANITARIOS DE BOMBEROS

**7 Y 8 DE NOVIEMBRE
DE 2024**

ESPAI BOMBERS
c/Lleida, 30
Barcelona

Fotografias Xavi Hurtado

PATROCINA

PHILIPS
stryker®

Palex
Constant Improvement

MASIMO®

IES MEDICAL
Innovation for better care

PREVOR
PREVENIR Y SALVAR
Laboratorio de Tecnología y Diseño del Range Quirón

ORGANIZA

ASOCIACION DE SANITARIOS
DE COMARCAS DE LEONIA

COLABORA

